

مسلم

مجله علمی

حامد

مدیر : س. سودی

مستدحات

قریم دوکولری صفوتی کمال
بوکونکی تورکیه لکده لسان تلفیسی نزهت هاشم
برقریلینک آرزوسی بهالدین توفیق
انقلاب - احتراض ع. عرفان
برتورانیلینک دفتر خاطراندن اسحق غواص

باغچه سرایده کی ملی مؤسسہ لر عین الحیات
روسیه قادیلرینک حیات و فعالیت اجتماعیہ سی م. نوری
اسلامکرای خان محمد نیازی
حب وطن [شعر] بای بوری
ایشانچ [شعر] شوق بکتوره
چامرطاو [شعر]

استانبول

مطبعہ اورخانیه

فیثائی : ۵ غروش

اسکی نسخہ لر ۱۰ غروش

روماليلرك عظمت وانحطاطلاري

مونتسكيونك مهم وقيمتدار اثرى احمدساقى بك طرفندن توركجه يه ترجمه ايديلهرك دوره عظمتي احتوا ايدن برنجي جلدی نشر اولمشدر. اثرک اهميتي و ترجمه نك مكماليتي از باب مطالعه يي هر حالده نمون ابد جكدر . توصيه ايدرز .

دين و حيات

دارالفنون مدرسلرنده اسماعيل حقى بكك مهم وحياتى بر مسئله يي تشریح وروحيات نقطه نظر نده دينك نه اولديغى ايضاح ايدن [دين و حيات] عنواني بر اثرى انتشار ايتمشدر. قارئلري مزه توصيه ايدرز .

ارشاد شباب

عفيفه كال خانمك [ارشاد شباب] عنواني ونفيس بر صورتده طبع ايديلن بوقيتمدار اثريني قارئلري مزه توصيه ايدرز .

ازدواج

اولجه انتشار ايدجككني خبر ويرديكمز [ازدواج] غزنه سنك برنجي ساينسي انتشار ايتمشدر .

يکي رفيقمزه موفقيتلر تمني ايدرز . ادبي ، اجتماعي ، صححي مقالاتي و ازدواج اعلانلريني حاوي بوجمعه نك فيثاتي ۵ غروشد .

تورك قادي ني

اك شيق ، اك نفيس ، اك ظريف برجموعه اولان [تورك قادي ني] بجموعه سنك ايكنجى نسخه نشر ايدلشد . كزیده صنعتكاريمز رافت توفيق بكك بر مکتبلي خانمي مصور نفس بر تابلوسني حاويدر .

باغچوان

شيمدلك آيد بر دفعه لطف عارف و جواد رشدی بگلر طرفندن [باغچوان] ناميله رسملي زراعي بر غزنه نك نشرينه باشلانمشدر . يکي رفيقمزه موفقيتلر تمني ايدر و قارئلري مزه بالخاصه توصيه ايدرز .

پك يقينده :

کردلر

تاريخي واجتماعي تدقيقات

نامنده قيمتدار بر اثر انتشار ايدجكدر

تماشا غزنه شي

تماشا جريانلريني تعقيب ايتك ، مملكتده تياترو ، سينه ماء ، رقص و صحنه يه متعلق دها ساثر لعييات ايله ياقيندن اشتغال ايتك ايتك اوزره ادبي ، اجتماعي و قيمتلي محررلردن مركب ذوات طرفندن هفته لى « تماشا » ناميله بر مجموعه نشر ايدلشك باشلانمشدر . بجموعه نك خصوصيات طبعيه و تحريه سنه صوك درجه اعتنا كزیده محررلرك معاوتى تأمين ايدلشد . انتباه مليمزه بيوك تأثيرلري كوروله جك اولان تماشا تظاھرلريني تثبيت ايتك اوزره بويله بر مجموعه يه احتياج واردر .

خدمت و آئيني پارلاق اولان تماشا بجموعه سنك آبونه سي : سنه لك ۱۴۰ آلتى ايلق ۸۰ اوچ ايلق ۵۰ اداره خانه سي باب عالي جاده سنه نومرو ۸۹

فرانسز حه معلمى بخور

سنه لردن برو ويريكي فرانسز حه درس لرنده رسوخ و ممارسه سي معلوم اولان معلم مومى اليه كنديسنه مخصوص غايت عملي و سهولتلي اصوللرله تبكلم و كتباتي آز وقتده تعاليم ايدر . درس لري اولرده ويرر . اجرت تدريس هون و مساعددر . آدرس : باب عالي جاده سي [كيتابخانه سودى]

فرنكي ، بل صغوقلغني ، جلد و قادين خسته لقلري

معايينه و تدوايخانه سي

غلظه ده عبده افندي لوقه طه سنه متصل آسلانكول خانه ده اوچنجي قانده نومرو ۶ ، ۵ معايينه زمانلري : هركون اوله دن صوكره ساعت ايكي بچقندن يدي يه قدردر .

ديش طبيي

محمد خدا ويردى

هرنوع ديش يابيلير و تدواي اولونور

آغري حس اولتمقسزين ديش چيقاريلير

معايينه خانه : حفال اوغلي امنيت صانديني اتصالنده

ییل : ۱

صلی : ۴

اداره خانه سی: باب عالی جاده سی
نومرو ۴۰ سودی
مسلمکمزہ موافق اولان مقالات
ومعلوماته صحیفه لریمز آچیق در
کوندریلان یازیلر درج ایدلسون
ایدله سون اعاده اولوماز.

مجله علمی

شیمربلک اوره بش کومره بر دفعه نشر اولور

آبونہ شرطلری: عثمانلی مملکتلری
ایچون سنه لکی ۱۲۰ غروش
اجنبی مملکتلر ایچون ۳۰ فرانک

اعلان: شرائطی ماهیتنه کوره
قرارلاشدیریلیر.

قریمده تشبیحات مدینه :

باغچه سرایده کی ملی مؤسسہ لر

یازیلرینی، رسالہ لریمز ترسیم ایتدکاری اینجه وثقیس لوحه لرینی
نقاشلریمز نقشلرینی فصل اوراده، اوملی وحتشم کاشانده
آچیلان موزہ خانہ یه تقدیم ایدیورلرسه، عالم لریمز اسکی
کتابلرینی، ارباب صناعتمز اللرنده بولنان ملی معمولات عتیقه یی
سیاسیلریمز دخی شانلی اجدادیمزدن قالان نیور لیکلرک،
جینکیزلرک مؤسسہ سیاسیه لرینی اورایه قویورلر. اوت
سیاسیلریمزک دوغوردینی قورولتایی ده اونک ایچنده بولندیرمه یه
قرار ویردک. (آلایشلار). بیز زمانلرده جهانک هر طرفنده
قره لرده، دکز لرده شانله، شوکتله وعدالتله سایه بان اولوبده.
بر بچق عصر دن بری محکوم و محبوس بر حالده بولنان ملی کوک
بایراغمز ده اونک اوزرنده دیکمه یه آند ایتدک! (سورکللی
وحرارتلی آلایشلار).

عجبا بز نهدن هرشیدن مقدم ملی موزہ خانہ یی آچایه بوقدر
عجابه ایتدک.

چونکه وطنمزک احیاسنه مستعد اولدیغمز کویسترمک
ایچون ابتدا ملی وارلغمز کویستره جک نه قدر آثار مدنیه
وملیه یه مالک بولندیغمز اثبات ایتک و بوتروت ملیه دن
استفاده ایتک لازم ایدی. بونک ایچون ادبیاتدن، صنایع
نفیسه دن باشلامق کرک ایدی. چونکه ملی وارلقنیک اساسی
انحق شعر، صنعت ادبیاتدر. ایشنه بز ملی وارلغمز کویسترمک،
شانلی بر تاریخه، ملی بر مدنیه، پارلاق بر عنعنا ته مالک اولدیغمز
هرکسه کویسترمک ایچون شعر نامنه، صنعت و صناعت نامنه،
ادبیات و علم نامنه نه قدر آثار ملیه مز وارسه هپسنی اوملی.

یکن سنه قریمده حکومت ملیه تأسس ایلدکن سوکره روسیه
انقراضنک حصوله کتیردیکی آنارشی آره سنده بر طرفده استقلال ملی یی
حاضرلایان تشکیلات اداره به تشبث ایلدیکی کی دیگر جهتن ملکت
استقبالی و معارفی ده دوشونلش و بر جوق مشغولیتلر آره سنده حکومت
ملیه بعض آثار ترقینک اساسلری وضع ایتدکه موفق اولمشدر. بوجه دن
اوله رق هر طرفده مکاتب ابتدائیه کشاد ایلدیکی کی قریبک اسکی
پایتختی اولان باغچه سرای شهرنده دخی اوچ ملی مؤسسہ کشاد ایلدشد.
بونلردن بری بویوک (اسماعیل غسپر نسکی) مرحوم نامنه اضافت
اولنان (دارالعلمین) ایکنجیسی (صنایع مکتبی) و اوچینجیسی ده
خان سراینده ترتیب ایدیلن (ملی موزہ) در. بومؤسسہ لرک کشادی
قریم مسلمانلری آره سنده بیوک تظاہراته وسیله اولمش و قریم باش
مفتیشی و مدیرلر رئیس چلی جهان افندی مرحوم بومناسبتله آئیده کی
نطقی ایراد ایلشد:

«ملت!

بیزلر شانلی اجدادیمزک خرابه لری ایچنده یز. اواجداد، که
مرد ایدی، عادل ایدی.. یوکسک ایدی. نه ووت، بویوک
اجدادیمزک مقدس آبدلری آراسینده یز. «دیریلری یاشادان
ئولولردر». ئولولرک آثاریدر. بیزلر ئولمش ده ده لریمزک شانله
شرفله قازاندقلری ثروت ملیه یی حسن استعماله قرار ویردک
بونک ایچون ده ملی موزہ خانہ یی آچایه تشبث ایتدک.

بوملی آثار عتیقه مؤسسہ سنه برماوا اولمق اوزرده اک
مقدس برکاشانہ مز اولان خان سرایی ضبط ایتدک... بیز
اجدادیمزک شانله شوکتله اطرافده بر اقدینی نه قدر آثار وارسه
هپسنی طوبیلا یوب اورایه قویما یه قرار ویردک.
صنعتکارلریمز صنایع نفیسه لرینی، خطاطلریمز نفیس

ایچونده صنعت نامنه اجدادیمزك براقیدنی قدر اثرلر وارسه اونلریده طوبلایوب شوکاشانهده بولوندرمیة قرار ویردك . اکر بز صنعت و تجارتیمز یوکسلیتمز سهك ثروتمز ، ثروت ملیه مزه تدیرجی آبتنه جکدر . قریمك ثوز ثروتی ، ثوز پاراسی قریمده قالمالیدر، که قریم جانلانا بیلسین . قریمك معمور آبادان وبتون معناسیله مدنی وزنکین برملکک اولماسی ایچون قریمده یاشایان بوتون ملتله قریم ایچون چالیشمالی وقریم ایچون یاشامالیدرلر . (آلفیشلار) .

ادیاتندن، علمدن، صنعت و تجارتدن صوکرک سیاست کلیر . قریم سیاسیلری احوال و زمانک کندیلرینه دعوت و احداثی مجبور ایتدیکی ملی قورولتانی ده شونارنخی کاشانهك ایچریسنده بولوندرمایه قرار ویردیلر . عجیبا ، بو قورولتانی نیچون کرک ایدی ؟ اونی یالککز حائر اولدینی تاریخی بر اهمیتندن ایچونمی قورماق ایسته دیلر ؟ یوقسا بر احتیاجات ملیه و سیاسیه نتیجه سی اولاراق قورولتانی چاغیرمایه واونیده بو سرایده بولوندرمیة قرار ویردیلر ؟ .

ملت ! بیلیرسکیز که اسکی ، منفور اداره هر شیشمز کیی یوز الی سنه مقدم مؤسسات سیاسیه مزیده آلمشدی . هیئت سیاسیه مزی اسیر ایلشدی . فقط اسیر و غصب ایدرکن قریملیرك پریشانلغندن انتظامسز لغندن بحث ایدرک بزرله انتظام و عدالت ، علم و معرفت وعد ایدیوردی . هر شیشه صفوت و صمیمیتله باقان قریم مسلمانی بوکاده اینانمشدی . اینانارک تام بر بوچوق عصر صبر ایتدك . بر بوچوق عصر ادبیاتسز ، علمسز ، صنعتسز ، تجارتسز و سیاستسز اولارک محکومیتلر ، محرومیتلر ، ایچنده یاشادق . ۱۹۰۵ سنه سی انقلابی محکوم ملتلهده بر قورتولوش امیددی دوغورمش ایدیه ده ، بالاخره بوانقلابك دوغوردینی حریتله برابر محکوم ملتلهده اویانمش امیدلرده قیریلدی و کیت کیده اسکی اداره یه یکیدن حکم سورمه یه باشلادی .

عجیبا ، ۱۹۰۵ سنه سی انقلاب و حریتی قریملیرك حیات اجتماعیه سنه عائد یرشی دوغوردیمی ؟ خیر . . اصلا . او بزم ایچون نه بر مکتب ، نه بر مدرسه ، نه بر تجاری و اجتماعی مؤسسه میدانه کتیره مدی . یینه جهالتلر ، یینه محکومیتلر ، یینه محرومیتلر ایچنده قالدق . پریشان ، بر باد اولدق . آجیلان مکتبلر قاپایدیلدی . معلملر سورلیدی . ملتله خرابیتله و انقراضه محکوم ایدلشدی . بوکا شو (خان سراغی کوستره دك) خراب و پریشان قالان ملی جنازه جانی برشاهددر .

ایشته بونك ایچون ایدی ، که قریم مسلمانی نا ایکی سنه

موزه خانه ده طوبلایوب انظار عمومیه یه تقدیم ایتك ایستدك . ملتلك مدنیته ایلریله مسی ایچون درت مردیوندن کچمی لازمدر ، که بونلردن ادبیات و علم ، تجارت و صنعت و سیاستدر . ملتله انحق بودرت عنصرله یاشایه بیلرلر . بونلردن هیچ بری دیگرینه تقدم ایده مز ایدرسه غیرطبیعی اولور . غیرطبیعی اولان برشی ایسه پایدار اولاماز ، یاشایاماز . ایشته بز بو غیرطبیعیلکدن قورتیلماق ایچون شانلی اجدادیمز ادبیات ، حسن ، شعر ، بدیع ، صنعت تجارت نامنه قدر آثار براقش ایسه اونلرک هپسینی طوبلامیه و هپسینی (ایلله خان سراغی کوستره دك) شو مقدس کاشانه یه ، شو محتشم سرایه قویمغه قرار ویردك . (آلفیشلار)

ملی ادبیات تأسیس ایتك ایچون اجدادیمزك ماضیده کی شعرلرینه ، رسملرینه ، یازلرینه ، آثار نفیسه سنه مراجع تایتك لازم اولدیغندن شعر ، ادبیات و صنعت اربابنه رجا ایتدك . اللرنده بولان آثاری شورایه کتیرسونلر .

اوقومق و کتاب یازماق ایچون اجدادیمزك کتابلرینه ، لوحه لرینه ، علمه دائر بتون اثرلرینه مراجعت ایله کندیمزده بر مفکوره دوغورماق لازم ایدی . بونك ایچونده اونلرک فضائل مفکوره سی آکلامق لازم اولدیغندن اجدادیمزك اثرلرینی تدقیق ایتك وجدانی بر بورجمز ایدی . ایشته بونك ایچون اونلرک علمه عائد نقدر اثرلری وارسه اونلریده اورایه طوبلامیه قرار ویردك .

ادیاتندن ، علمدن صوکرک صنعت و تجارت کلیر . چونکه ملتله صنعتسز ، تجارتسز یاشایامازلار . بزر ملی بر صنعت ، ملی بر تجارت احداث و تأسیس ایتك ایچین اجدادیمزك اسکی ایشلرندن آریوب بولاجمیز اساسلر لازمدر . اکر بواساسلری بولمادن ایشه باشلارساق یینه تقلید جیلکدن قورتولاماز . و قتیله قریم صناعیه یه باغچه سرای معمولاتی جهان مدنیته اك ممتاز بر موقع اشغال ایدیوردی . نیچین آنلرک بو معمولاتی ، بو صناعیه یینه هر یرده ظرافتیه ، نفاستیه ، کوزلیکیله یاشاماسون . رواج بولماسون ؟ . اکر صنعتی لازم تجارتلریمز ، معمولات ملیه مز بوگونکی حالنده قالیرسه بوملت یاشایاماز . تدیرجی انقراضه دوغری کیدر و ثولور . زیرا بر ملتلهده صنعت تدنی ایتدکجه سونمه یه یوز توندکجه تجارتك ده ثولمه سی محققدر . بز بوکا میدان ویرمه مک و بونك اوکئی آلماق ایچونده چاره لر آرادق . لازم اولان تدابری اتخاذ قرار ویردك . صنعتیمز ترقی ایتدیرمک و اوکا ملی و ظریف بر شکل ویرمک و تقلید جیلکدن قورتولماق

مقدم انقلاب بایراغی قالدیرمشدی . بکا عام، بکا بیلیمک، بکا او قومق لازم ! « شعارینی یوکسه لتمشدی . آنک بوانقلابی کیتدکجه بیودی . حقسنزلقه قارشى عصیان ایدن وجدانی کوچک بر فرصت بولدقجه فریادینی یوکسلتوردی .

وقتا که ۲۷ فهورال انقلابی اسکی اداره نی تمندن ییقبوب محو ایتدی . بز لر آرتق روسیه ده نظام وانتظام کله جکینی امید ایتدک . بکله دک قیرمیزی بایراق التنده ملتتمز دخی : « بن وار اوله جیم ، بن ده یشایه جیم ! بن ده یوکسله جیم ، بتون ملتله بن ده برابر اوله جیم » دیدی ... فقط آیبر ، برچوق آیبر کچدیکی حالده نه علم ومعرفت ، نه ده صنعت وصناعت ، نه ده انتظام وعدالت ... ملتک بکلدیکی شیلردن هیچ بری دوغمادی . نظام وانتظام دها زیاده بوزولدی . امنیت عمومیه دها زیاده اخلال ایدلدی . دوغان برشی وار ایسه اوده هر طرفده بر هیچکله هم ده قورقونج بره چلکدر ...

مرکزدن ایش بکلرکن بتون نظامسنزلق ، بتون قاریشقلق اورادن دوغدی . صبر ایتدک . بلکه برکون کلیر اورادن برشی دوغار دییه بکله دک فقط بوبک یشلر بوشه کیندی . دیرکن مرکزده آنارشى باش کوستردی . موقت حکومت اورته دن قالدیرلدى . عموم مملکت حکومتسز ، ضابطه سز ، نظامسز وانتظامسز قالدی . اوزمان بز لر :

— ملت ، سن ایشمه مسلمان کبی باق ! مرکزدن ایش بکله مه ! مرکزیتی آرتق کیندکده یاشات ! « (آقیشلار) .

دیدک وقریمی آنارشیدن قورتارمه یه قرار ویردک . جهان محاربه سنک قانی ، قره فلاکتلردن امین قالمش قریمی داخلی محاربه دن دخی صاقلامق ایچون ، قریمک عموم قریملرک مالی ، جانی ، عرضی ، ناموسنی صاقلامق ، اختلاللرک اوکنی آلمق ایچون برقریم انقلاب ارکان حرب هیئتکی تشکیل ایله اوقیتا بر ۳۰ ده آنارشى به قارشى رسماً اعلان حرب ایتدک . پتروغرادلر موسقوالر طوب آتشلری آلتینده یانارکن ، مرکزیت وحکومت ییقیلیرکن ، مملکتک هان هرولایتده بتون معاسیله آنارشى حکم سوررکن بیز قریمده چیقاجاق اختلاللرک ئوکنی آلدق . قریمی وقریمیلرلی محافظه ایتدک . آنارشى به قارشى آچدیغمز بو محاربه ده نا تام مظفریتله چیقماق ایچین دیکر وطنداشلریمز ده دعوت ایتدک . قطعیا امینرکه بیز بوشانی محاربه دن شانله شرفله مظفر اولاراق چیقاجغز . مظفریتدن صوکر شهبه سز غنائیم حربیه آلاجاغیز . بوغنائیم عموم قریمیلارک اولاجاق . زیرا قریم قریمی صاقلایانلر کدر . محو اولسون مرکزیت ، یاشاسون

عدم مرکزیت ! .. (بویوک وحرارتلی آقیشلار) .

قریم مسلمانی قریمی دها مکمل ، دها منتظم بیر صورتده محافظه ایتک کندی قانونینی کندی نظامینی کندیسی ترتیب ایلک ایچین قورولتاینی آچایه قرار ویردی . چونکه قورولتای ، اومقدس هیئت قانونیه درکه تورک عرقه عصرلارجه انتظام و عدالت تأمین ایتمش در . یالکیز تورکلره ده کیل آنلرله به رابه ر بتون ملتله ده حتی بتون جهانیه بیله صاف وتمیز برر شاشه عدالت سرپیش در .

چونکه قورولتای درکه الک قوتلی حکمدارلاری بیله کندی یاصاسنک اوکونده حرمتله انقیاد ایتدیرمش در . بناء علیه بیز نظام وانتظامات عمومیه نی تأمین ایتک ایسته یورسه ک اسکی قانونلاری ، یاصالاری اسکی هیئت قانونیه لری قورولتای لاری جانلاندیرماق ، اونلارک جانی اساسلارندن اساس آلماق تمیل قوروماق اقبضا ایدر . ایشته ، باقیکیز ، قورولتای ایچون آچیلور . فقط ملتتمز بونی یالکیز کندیسی حکم سورمک ایچون آچمایور بلکه قریمده یاشایان بتون ملتله برابر ال اله ، باش باشه وره رک چالیشماق ایچون اونی آچور . ملتتمز عادلدر . اویالکیز کندیسی دوشونلردن ، یالکیز کندی سعادت تأمین چالیشانلردن دیکلدر . ملتتمز باشقه ملتلی حق کندی اوموزینه بیله آلمایه قرار ویردی . او مؤسسه سیاسیه قربانی دیکلدر ... (آقیشلار) . او قوه اجتماعیه عاشقیدر .

ملتتمز بتون ایشلرینی قورولتایله بابا کلشدر . او بک چوق فداکارلیقلر ، بک بیوک عالیجنابقلر بایدی . بوکا اونک پارلاق وشنانی تاریخی شاهددر . او حرور ، حریت و جمهوریتی سوهر ، حریت و جمهوریت پرستش ایدر . او کندی حقوقی نه درجه مقدس طائیرسه دیکرلرک حقوقیده اوقدر تقدیر ایدر . او حریت و جمهوریت اوغورینه بر زمانلر قریمک یالیرنده یاشایان جنه ویز جمهوریتی قورتارماق ایچون کندی قان و دین قاردشلیله بیله محاربه ایتدین قان دوکمدن چکینمده دی . وبو اوغورده حتی کندی استقلالیتنی بیله فدا ایتمشدر .

او بوکونکی یکرمنچی عصرده دخی باشقه ملتلی اوقدر صایبور ، اونلرک حقوقلرینی اودرجه تقدیر ایدیور ، اونلره بیوک حرمت بسله یور . اکر او ملتلی ایشی آدملر بحریکلی خلقلر ایسه اونلرله برابر ایشله یه حک ، اونلرله برابر چالیشماق ، اونلرله برلکده مسعود اوله جقدر . او قریمه ، قریمیلر آراسنه اونلرله برابر نور وضیا سرپه جک ، اونلرله برلکده عمومی بر کوزلیک ، عمومی مسعود بر حیات یاشانه جقدر . (آقیشلار)

دخی اوج ملی مؤسسہ نك كشادنن بحث ایلدیکی بر مقاله سنده شو
صورتله بیان مطالعه ایلشد .

بیز یو مؤسسہ لهرك آچیلما سیه عموم قریملیری ، بالخاصه
باغچه سرا ییلاری کمال حرارتله تبریک ایدهرك بونلرک هر بیریندن
بکله نیلن مادی ومعنوی فائده لهری کورمه لهری بوتون روحیمزله ،
بوتون موجودیتیمزله تمی ایدهرز .

بو مؤسسهلر سایه سینده ، یوز نهالی سندن بهری ظلمتلهر
ایچینده قالمایه محکوم اولان قوجیه باغچه سارای یه کیدن
نورلانونب ، یه کیدن جانلانونب ، یه کیدن حیات بولاجاق و
تدریجاً ، بیر زمانلارده اولدیغی کچی عموم قریم ایچین یینه مدنی ،
عامی بیر مرکز اولاجاقد .

بهش - اون سنه صوکر باغچه سارای بوملی عامی وصناعی
مؤسسهلر سایه سینده نور ، ضیا ، بیلگی چوغراغینه دونه رك
قریمک هر نقطه سی آیدینلاداجاق ، هر گوشه سین جانلاندیراجاق ،
هر بو جاغینه حیات ویره جهك در .

ئوچ سنه مقدم ، بیر چوق مانعهلاردان دولای تاریخی
زنجیرلی مدرسه عالیه سینا اصلاحه موفق اولامایان قریم مسلمانی
بوکون مذکور مدرسه دن ماعدا علمی ، صناعی وتاریخی ئوچ
مؤسسہ داهل آچیور . هیچ شبهه یوق ، که یاقین بیر زمانده
قریم مسلمانی نهك بویوک ، نهك مقدس ، نهك عالی امل لهرینه
دهخی ائلل اولاراق ، چوق کچمه دهن ملی دارالمعلماتلار ،
دارالفنونلار ، ملی انجمن دانشلر ، مکمل ملی صحنهلار و دیگر
عامی ، فنی ، مدنی اوجاقلار دهخی آچمایه موفق اولاجاق
ویونلار سایه سینده شانلی تاریخی تکرار دیریلته جهك . یوز
نهالی سنه مقدم سوندریلش حیات استقلال سینك شعله سی
تکرار پارلایه جاق ، بیر بو چوق عصر مقدم محکوم ایدیلش
قریم مسلمانی بوتون معناسیه یینه حاکم اولاجاق ؛ کیرلی نهل لهرله
جاناوار جه سینه بوشادیلش کتبخانه لهری یینه دولاجاق . الحاصل
قریم مسلمانی کندی اراده سینیه کندی صاحب ، کندی
حاکمی کندی اولاراق یینه معظم شوکتیه ، یوکسه ک مدنیته
حر یاشایاجاقد .

دولتلهر ، حکومتلهر ، حکمدارلار و انسانلار تولو یور ،
محو اولو یور . فقط ملتله هر یچ بیر زمان تولمه یورلار . ملتله ر ،
قوملار یالیکز محکوم اولو یور ، یالیکز اسارت آلتینه آینیورلار .
مادامکه ملتله تولمه یور ، بو حاله ، او ملتله رک بیر زمان
محکومیتدن قورتیلوب تکرار حاکم اولمالاری طبعیدر . بوکا
مثال ایسته نیلیرسه روسیه ده لهستان ، فیلاندا ، اوقرائینا
و دیگر قوملار کوسته ریله ییلر .

قریم یاریم آداسنده دورلو رنکله ده بر چوق ظریف کوللر
شب بویلر ، زانباقلر ، لاله لر واردر . وبو لطیف روحواز
و چیچکلرک هپسك کنیدیلرینه مخصوص بر کوزللی ، نوزلرینه
مخصوص لطیف قوقولری وار . بو کوللر ، بو چیچکلر قریمه
یاشایان ملتله : مسلمان ، روس ، یهودی ، روم ، نمسه ،
وباشقه لیدر . قورولتایک مقصدی بونلری بر یرده توپلایوب
هپسندن بر کوزل ونفیس بوکت یایماقد . کوزل قریم آطه سنده
حقیقی ، مدنی بر او یچره تأسیس ایتکدر ، ملت قورولتایی
یالکز مسلمانلری دکل ، عصرلردنبری آنلرله برابر قارداشجه
یاشایه کلش دیگر ملتله ده دوشونویور . اونلری ده ایشه دعوت
ایدهرک اونلرله برابر قول قوله ووروب کیده جهك در . ملتیز
بواشده بر آمر دکل ، بلکه بر متشبث ، یالکز بر اینستاتورلک
وظیفه سی اجرا ایده جهكدر .

ملتیز کنیدیسی طایه ایان ، یا که تانیوبده اونی باشقه
رنکله ده کوسترمک ایسته نلرک دیدیگی کچی خودیین (نه غومیست)
دکل در . بونی قریم مسلمانلرینک ۳-۴ یوز سنه لک سلطنت
و حاکمیتی کوسترمکده در . هر ملتک حقوقی تانیش ، تانیور
وتانیاجاقد . قورولتای مسلمانلرک امل و مقصدلری ایله برابر
کنیدیلرله یان یانه یاشایان قریمه کی عموم ملتله ده آمالینی
یاشاداجاقد . قورولتای دیگر ملتله ده تشریک مساعی یه
دعوت ایده جهكدر . یاشاسون عموم ملتله ده آمالینی یاشاداجق
قورولتای ! »

ایشته ۲۴ نوایبرده آچاسنه قرار ویردیکمز ملی قورولتایی
حقیقی بر هیئت تشرعیه یابه ییلمک وبو هیئت دن نشئت ایده جهك
قوانین اجتماعیه و سیاسیه نك قوت و حکمنی یوکسلتمک ایچون
نظام ایچون قریمه مکمل بر عدالت تأمین ایلهمک آرزوسیه
کندی آغوشنده علم ادبیات ، صنعت وتجارت اساسلریله برابر
ملی قورولتایی ده یاشاتاجق اولان ملی موزه مزری کشادایتک .
یاشاسون ملی موزه مز ، وبو مؤسسہ ملیه و علمیه نك اوزرینه ده
سایه سبجانیه سنده عصرلردنبری میاوندلرله ملتله طوبلامش
اولان مقدس کوك بایراغنی رکز ایتمیه آند ایتک . اوبایراق که
شیمیدین صوکر ، قارلرده ، ده کیزلرده حتی سهاره بیله یوکسه
له جهكدر . یاشاسون کوك بایراق .

(آلیشلار ، حرارتلی ومدید)

* *

قریم حکومت ملیه سنك مروج افکاری اولان (ملت) غزنه سی

چونکه هر هائی بر قوم و مملکت حیات اجتماعی سنی تدقیق ایتک ، یا کیشسر اولارق کوستره بیلیمک پک چوق اوغراشمغه متوققدر .

بالخاصه روسیه کبی کنیش برارضیده مختلف قطعه وساحه لره یایلمش اولان مسلمانلرک حیات و فعالیت اجتماعی لرینی آیری آیری آراشدریمق ، بونلرک اجتماعی ، اقتصادی ، دینی بدیی سویه لرینی تعیین ایتک و بونلرک آراسنده قادینلرک اشغال ایتدیکی موقعلری کوستره بیلیمک درین برتدقیقه محتاجدر .

مسلمانلر آوروپا و آسیای روسیه نك برچوق ساحه لرنده ساکن اولورلر . وولغا بوی ، تورکستان ، سیریا ، قریم ، قافقاس .. بونلر برچوق مانعه لرله ، حائلرله بربرندن آیرلمش کنیش مملکتلردر . بوراده ساکن اولان وقسم اعظمی تورک عرقه منسوب اولان مسلمانلر برچوق قوللره آیرلمشدر . تاتار ، قیرغیز ، باشقر ، چرکس لژکی الخ قوملر ...

هیبی بربرندن همان آیری شکللر عرض ایدرلر . هر قوم ساکن اولدینی ساحه نك جغرافیائی ، اقتصادی ، اجتماعی استعدادلرینه کوره تشککلر کوستریر . فقط بن بونلرک عمومی برترکیبی یایماه جیم . یالکز منسوب اولدیغ قازان جواری تاتارلریله قومشولرنده کی قادینلردن بحث ایده جکم . سوزلرم علمی براساسه مربوط دکل صرف بر معلومات قیلندن اولاجق . روسیه قادینلری آنجق ۱۹۰۵ انقلابندن صوکر قادینلق نامنی میدانه چیقارمشلردر . اوندن مقدم قادینلرک حقوقی پک ناقص بر صورتده تعیین مسکین ، مرجمته لایق ، اکسیک آنک عد اولتورلردی .

تحصیل ایسه غایت نقصان ایدی . آنجق احکام شرعی بی اماملرک زوجه لرندن اوکره نیرلردی . محله اماملری تحت اداره لرنده بولنان محله نك دینی و روحانی مسئله لرله اشتغال ایدر و مسجدک یانی باشنده برده مدرسه انشا ایدرک محله نك ارکک چوققلرینی اوقوتیرلر و قیزلری ده معلومات دینه سیز بر اقامق و محله ده وفات ایدن قادینلرک باش اوجنده وایام مبارکه لرده عشر تلاوت ایتدیره بیلیمک ایچون بوایشلری کورمکه مقتدر آژ چوق اوقومش برزوجه انتخاب ایتیمی کندیلرینه امل ایدینیرلردی .

بونکله برابر تحصیل علمه مشتاق اولان قادینلر پدرلرندن ، برادر یاخود یقین آقربالردن ، زوجلرندن عربی ، فارسی و تفسیر قرآن تحصیل ایدرلردی . بونلر میاننده برچوق کتابلر یازان قادینلر ظهور ایتمشدر . تحصیلی بومرکزده اولان قادینلرک حیاتده کی موقعلرینی ده بارز کوستریمک ایچون بن

بیز بونکله دیمه ک ایسته یوروز ، که قریم مسلمانانی دخی بیر ملت اولدیغندن ، استقلالیتک آلتیماسی ، حاکمیتک ضبط ایدیلیمسی ، نه لیک ، آیاغینک زینجر لانتاماسی ، دیلی و آغیزینک کلیدله نمسیله ، حتی و اویانماسون ، تاریخی اونیوتسون « دییه کتبخانه لرینک بیلله بوشادیلیمسیله ده ثوله دیکنی بوکون کوستره - مه کده اولدینی آثار حیاتله مثبتدر . قریم مسلمانانی یوز نه للی سنه ده نبری محکومیتلر ، محرومیتلر ، اسارتلر ایچینده یاشامش ؛ نه ک کوچوک مستبدلرده ن نه ک بویوکینه واریجه یه قدار هپسینده ن بیر چوق تحقیرلر کورمش ؛ حقوقسینلقدان ، توپراقسینلقدان سبب هجرتلره مجبور اولمش ایسه ده اوهرزمان بعث بعدالموتینه اینادیور و بویانمانه متسلی اولیوردی .

ایشته قریم مسلماننک بوکون باغچه سارایده توپلانماسی و بیر کره ده ن اوچ ملی ، علمی و تاریخی مؤسسه لر آچماسی اونک بعث بعدالموتی نك کلدیکی کوستره ریور . قریم مسلماننک بوکون حریت و حقیقت بایراغی آلتینه توپلانماسی ، ملیت و دیانت جبل متیننه صاریلاراق هپسینک بیر یول ، بیر امل ، بیر هدف تعقیب ایتیمسی شانلی اجدادلارینک حقیقی احفادی اولاراق اونلارک میراثلارینی یاشاداجاغینی کوسته ریور .

قریم مسلمانانی اجدادلارینک بیر آل له رینده قلم بلاعتلاری ، دیگر آل له رینده سیف شجاعتلاری اولاراق ایش کوردیکلرینی حقیقه آکلادقلاریندن بوکون اویر طرفدان علمی و مدنی مؤسسه لر آچدینی کیمی ، دیکر طرفدان ده ملی عسکر آیلاری تشکیل ایدیور .

نه و مت ، آرتیق قریم حر اولاراق بوتون معناسیله ملت اولاراق یاشامق ایسته یور . او آرتیق بوکا حق قازاندیغینی ، یاشامق استعدادینه مالک اولدیغینی ایشیله حرکتیه کوستره - دیکندن بوندان بویله کندیسینک شیمدی به قدار یاشقا ملتله ره کوسته ردیکی سرمتک بوکوندن صوکر کندیسینه ده کوستره - یله سینک کندیسینک ده آرزولارینه طلبه رینه ، حرمت اولونماسینی ایسته یور ... انشاء الله ، بوکا موفق اولاجا قدر ، انشاء الله بو کونی ، دیکر محکوم ملتله ره به رابه ر کوره جه کدر

اجتماعیات

روسیه قادینلرینک حیات و فعالیت اجتماعی سنی شمال تورک قادینلرینک حیات و فعالیت اجتماعی سنی حقه ده یازدیغ شوسوزلر بویوک و درین تدقیقات و تبعات نتیجه سی دکلدر . احتماله پک چوق نقصانلری اولابیلر .

بونلری ایی صنفه تقسیم ایدم حکم : کویلیلر، شهرلیلر، اولا کویلیلردن باشلایم.

کویلرده اهالی همان اکثریتله چفت واکین ایله اوغراشیرلر. چفت سورمک واکین اتمک ایشلری ارککلرک النده ایسه ده حصاد زمانی خارمان یاغی، سنه نیک محصولی تخملق، یمکک و صاتمق ایچون تقسیم و تفریق اتمک کی ایشلر قادیلر النده دره بونکله برابر اوزون قیش کیجه لرینی بوشه صرف ایتمه مک ایچون اعمال ایدم جکلری بزرک کتسلری اکوب یچمکده قادیلرک ایشلریدر.

کویلرده قاچ کوچ آذر، سربستدرلر ..

شهرلیلر : شهرلرده کی تاتارلر بویوک چفتلک صاحبلی، قاپریقاتورلر، بویوک تاجرلر، اصناف و عمله اولق اوزره بش قسمه تقسیم اولنه بیلیر.

بونلردن چفتلک صاحبلی اولجه کویلی اولوب بالاخره شهره کلوب یرله شه و یاخود کویده چفتلکلری اولانلردر که بونلر چفت و حارمان زمانی عائله افرادی ایله برابر دایما منابوۃ چفتلکده ایش باشنده بونلورلر و بوضورتله کوی حیاتی برکویلی قدر بیلیرلر.

بویوک قاپریقاتورلرینه کلنجه : روسیه ده چوخه، باصمه و سائر قوماش و صابون و سائر قاپریقلر اکثریتله تاتارلرک النده در. بوقاپریقالرده برچوق ارکک و قادین عمله ایشلر. بوقاپریقا صاحبلی کندی قاپریقهلرنده ایشله یین عمله لرک چوجقلرینی اوقوتمق ایچون مکتبلر آچق و خسته اولانلره برر خسته خانه بولندیرمق کی وظیفه انسانیه لرینی ایفا ایدرلر. بومکتب و خسته خانه لره نظارت اتمک و بونلر میاننده محتاج اولانلره معاونت اتمک اوقاپریقاتورلرک قادین و قیزلرینک وظیفه سیدر.

اورته اصناف قسمینک قادیلری ده بوش دورماز، قومشوسنه صباح قهوه سنه کیمه یه قطعاً وقتی مساعد دکلدرد. «کله پوش» دیزلن ارککلره و قالپاق نامیه قادیلرله مخصوص سربوشلری غایت نازک ایش اولان انجی ایشله ایشلرلر و آیقارینه کیدکلری «جیتک» تعبیرایدیلن و هررنکده مشیدن غایت نفیس برصورته اعمال ایدیلن مستلری بونلر ایشله یه رک بوتون مغازه لره یتشدیرنر.

عمله نک ایشلری یوقاریده سویله یوب کچدیکم قاپریقالرده در. عائله تربیه سی : تاتارلرده عائله افرادی عائله یه صبیق برابطه ایله مربوطدر. پدرشاهی دستوری بونلرده تمامیه حکم فرمادر.

ایچ کوه سی ویرمک عادت یوقدر. ارکک اولنه چکی زمان زوجیه سی عائله سی زدینه کتیریر، قیزده انتساب ایتدیکی عائله یه کیدر. چونکه فامیلیا عنوانه صوک درجه اهمیت ویریلیر. برعائله دیمک برآنا بربابا دیمک دکلدرد. اوغوانی طاشیان اقربا هب او عائله دندر.

تستره کبارلر یعنی شهرلیلر عندنده ده پک اعتبار ایدیلر. بوانجق اورته قسم و روحانی لرده در.

شمال تورکلرینک منور قسمی روس مکتبلرنده تحصیل ایدرلر. طبعی اولنلرده بولندقلری محیطک تربیه سی نتیجه سی اوله رق کندی ملتیرینه فناظرله باقار کندیلرینه امثال و اقران اولق اوزره هانکی ملت اولورسه اولسون آنجق مدنی انسانلری طانیرلردی. بونلر ملتی طانیادی کی متعصب ملتی ده بونلری طانیاز، بونلره خرسیتیان و حق خرسیتاندن بدتر برنظرله باقارلردی.

روسلرک ۳۰۰ سنه لک آغیر بر استبدادی آلتنده و تمثیل اتمک ایچون بوتون اجتهادلرینه رغماً ملیت و دینی بوصورتله محافظه ایدن شمال تورکلری ۱۹۰۵ انقلابدن صوکره ناملرینی عالم مدنیته طانییدیلر، میدانه قوس قوجه برملیت چیقاردیلر.

۱۹۰۵ انقلابنده ناملری صایلی برقاچ ملیت پرور ملتک ارککلرینی او یاندرمایه چالیشدقلری کی قادیلرده بویوک براهمیت و یرره رک اونلری جمعیتلر آچایه حقوقلرینی مدافعه ایچون مطبوعاته مقاله لر و یرمه یه تشویق ایتدیلر. طریق ترقیده بوججه له ایلروله یین قادیلر کندی باشلرینه ایش کورمه یه باشلانجه منور قسمی کیروده قالانلری دوشوندیلر. یازدقلری اثرلر، تأسیس ایتدکلری جمعیتلره قادیلرک زینته انهماکلرینی تعدیل ایتیه، قادینلق یالکیز زینتدن عبارت اولمایوب ملی و دینی برچوق وظیفه لره موظف اولدقلرینی کوسترمه یه، تنبلیک و جاهللیک نتیجه سی فحشخانه لره برر سرمایه اولان همشیره لرینی قورتارمایه، اونلری تحصیله سوق ایدرک کندیلرینه کوره برر ایش بولمایه افکار عمومیه یه بونلرکده برر انسان اولدقلرینی کوسترمه یه چالیشدیلر. عینی زمانده بوجمعیتلر برر مکتب و برر کتبخانه آچهرق همنوعلرینک تنویر فکیرینه خدمت ایتیه یی بر وظیفه وجدانیه عد ایتدیلر. مع الاسف که اوزمان روس استبدادی تکرار باش کوسترمکله بونلرک آجیدینی مکتبلر بر طرفدن حکومت ایله قاپادیلوردی. حتی اوقاده تأسیس اولنان بر جمعیت هر فصل ایسه برسنه یاشاده بیلیدی بر کتبخانه نک سنه دوریه سنده بویوک برضیافت یاپارق بوتون اوقا

روسیه تاتارلری و قادینلری ۱۹۱۷ روس اختلال کیرندن
صوکره حقوقلری دها زیاده توسیع ایتدیلر .

شرق قادینلری مدنی دکلدر ، بناء علیه شرقلیلر حقوق
تامه یه مالک اولامازلر دیه باغیران آوروپالیلره قارشى بویوک
قونغرله تأسیس ایدرک و بیکلرجه اهلایه قارشى خطابه لر
ویره رک شرق قادینلرینک ده مدنی اولدیغی آوروپا عالمده انبات
ایتدیلر .

برنجی قونغرله لر موسقواده اولدی . بیکلرجه قادینلر بو
قونغرله ده بولنه رق ارککلرله مساوی حقوق تامه یه مالک
اولدیقلری انبات و قبول ایتدیردیلر .

روسیه انقلابی روس قادینلرینه حق رأی ویردیکندن
مسلمانلرک حقوقی ضایع اولماسی ایچون بو انتخاب مسئله لرده
مسلمان قادینلرینک ده حق اولدیغی و نه قدر رأی چوق
اولورسه ملتک قوتی و اراضیسی اوقدر چوق اولاجغی کویلی
همشیره لرینه کلایه جقلری برلسانله خطابنامه لر یازارک رأی لرینی
نزه یه کوتورب ویره جکفی و نه صورتله ویره جکفی تمامیه
اکلاتدیلر . بومقصد مقدسلرینی بوتون شرق عالمه توسیع ایتمک
ایچون کوچوک هیئتجکلر تأسیس ایدرک تورکستانه قدر کوندردیلر .
حریت تامه الدیقلری کون ارکک و قادین حکومت قوناغنه
طوبلانهرق بو بویوک ملی ، مقدس بایرامی یکدیگرینه تبریک
ایتدیلر و بوندن صوکره الاله ویره رک چالیشمق لازم اولدیغی
سویله دیلر .

بو آنه قدر عثمانلی تورکلرینه قارشى بویوک بر ملی دویغو
ایله متحسس اولان شمال تورک قادینلری طریق ترقی و اعتلا ده
عثمانلی تورک همشیره لرینه الاله ووروب یوکسملکک حاضردرلر .

معلمه

عین الهیات

قریم تاریخندن :

اسلامکرای خان

۱۰۵۴ — ۱۰۶۴

۱

اون سنه لک بر حیات [۱]

مقصد — قلم ؛ بشرک قلبنک نجیب وقدرسی حسیات ایله
چاربدینی آنلری تصویر و ترسیمدن عاجز قالماسنه رغما یک مدھش
انقلابره ، بک الیم تحوللره جولانکام اولان صاف تورکملکک

[۱] قریم تاریخی نام اثرمدن مقتبس

علماسنی بوضیافته دعوت ایتمش ، بوضیافتده جمعیتک مؤسسہ لر
طرفندن نطقلر ایراد ایدیلرک دین و ملیتی محافظه ایتک آنجق
هرایکی نصفال برلکیله چالیشمسی ایله اولاجغی سویله مشلدر .
برچوق خاملر معیشت اعتباریه احتیاجی اولمادیغی حالده
خصوصی درس لر و اصول تدريس کوره رک معلمه لک ایچون
چالیشدیلر حتی اولجه سویله دیکم کویلی اولوب ده بالاخره شهرده
یرلشن فزریقانور و تجارتقرلری وطن اصلیلری اولان کویله
کیدوب فخری معلمه لکده بولوندیلر . کتدکجه نقصانلری
اکلایان معلمه خاملر شهرلرده کی ارکک مکتب اداره لرینه
مراجعت ایدرک تعطیلده خصوصی قورسلر آچارلری رجا ایتدیلر .
کویلدن شهره کلوب خصوصی قورسلرده چالیشان معلمه
خاملر فضلہ معاش ویرلیدی حالده شهر مکتبلرینه کوروب معلمه
اولماقدنسه کندی کویلرینک تنویر فکرینه چالیشمایی ترجیح
ایتدیلر .

مکتبلرنده الکی زیاده اهمیت ویردیکلری تورک تاریخی ایدی .
نسل آتی یه تورک قرده شلرینی تانیماق یکانه استنادکاهلری خلافت
معلمه اولان تورکیه اولدیغی اکلاتماقدی .

مشروطیتدن استفاده ایدن تورک همشیره لری انتباهه کلوب
کندولرینه معاونت ایده جکلرینی برایمان قوی ایله بکلور وحدت
فکریه یی جان و کولدن آرزو ایدیورلردی بو ائشاده یالکیز
بوعلوی مقصدله بر چوق خاملر استانبوله کله رک کوروب
کیتیمشلدر .

تاتار نامیه یاد ایدیلن شمال تورک قادینلری بالقان حربی
فاجعه لرینده بر حس امله قارشولادیلر یوره کلری عینی حسله
صیرلادی . اجتماعلرنده تورک قرده شلرینه معاونت لازم اولدیغی
سویله دیلر ، اعانه لر طوبلامق و خسته باقیجیلق صفتیه استانبوله
کله رک حتی قادین اولدقلری حالده حربه کیتیمک آرزوسنی
کوترمکله بونی انبات ایتدیلر . حرب عمومی باشلانجه بو حسلری
بوتون بوتونه غلبان ایتدی . حربه کیدن ارککلرینه عثمانلی
قرده شلرینی و متفقلرینه قارشو سلاح آتامایی ممکنسه فرار
ایدرک اونلره التحاق ایتمه یی اکیدا توصیه ده بولوندیلر . روس
حکومت مستبده سنک شدیداً ممالعتنه رغماً کیزلی اجتماعلری یارق
یینلرنده اعانه لر طوبلایوب هلال احمر هیئتی تأسیس ایدرک
قافقاس جبهه سنه کوندردیلر . عثمانلی اسرایه قارشى هر تورلی
معاونتده بولوندقلری کبی اونلره ایدیلن مظالمه قارشى شدتلی
پروتستولر یایدیلر .

شمیدی یه قدر (ارککلک) و (قادینلق) فرقلری کوسته رمنه یی

بناءً علیه قانلی حکمدارلر ، تاجلی قجهلرک اداره ایتدیکی روسلره قارشى کین ، انتقام ایله مجهز برخانلغک ادامه موجودیتی تأثیردن آزاده دکلدی . . .

استقبال امیدى . . کینک غیظک مجسم برتمالی اولان اسلامکرای خان ؛ لهستانده قراکلی قبرقدر مظالم ، کثیف بولوطلرله محاط زندانده ایکلرکن مردانه قورتولمى دوشونمى . بو ائناده لهستان کندینی تهدید ایدن دشمنلرینه تعرضه حاضر لائمشلردی . خازاده بی دخی دشمنی اوزرینه سوق ایتمکی تسیب ایتمشدی . اونى ، معینی مکمل تجهیز و تسلیح ایله مشدی . . سلاح ، آت مهمات ، جیخانه و سائر ایله تقویه ایدرک تأمینانده بولوندى . پارلاق بر استقبال حاضر لایه جغنی ، حیات اسارتدن تخلص ایدمککى وعد ایتمشدی . .

اسارتدن قورتولمقدن زیاده دشمنه ایندیره جکی قهار و آهنین ضربه تأثیرینی کورمکدن متولد بر سونجمله قهرمانجه هجومه آماده بر وضعیت آلهرق ایلاک حمله ده دشمنک حرب صفی بوزدی ، طاغیتدی . . بو شانلی ظفر اوزرینه پاختنه عودت ایدن له قرالی خازاده نک شجاعت و حماسته مفتون :

— خازاده ! . . . دشمنمزه اوردیغک قلیجکک تأثیرینه حیران قالدیم . . بناءً علیه بنده سنی تخلیه ایدبورم . فقط عسکریمی ، سطوتمی ؛ کوریکک کی سلطان مراده سویله ملیسک ، دیمشدی . . اسارتدن تخلص ایتمشدی . .

لهستاندن دون اسلامکرای ؛ یانبولی به کلهرک اقامت ایتمشدی . بونکله برابر قارداشی بهادر کرایه قارشى ده خازق العاده خدمتی کورولمشدی ، قغلغه ، آزاق سفرلرنده ، منصور و یماغنی تأدیب واستیصالده بک بویوک یارارلقلر کوسترمشدی (۱۰۴۶) . بعده بهادر گرای خانک وفاتنده ، مصطفی پاشا صدارتنده کوچک قارداشی محمد کرایک خان نصب ایدلمی اوزرینه « سلطانیه » قلعه سینه کوندریلهرک اعاشه واستراحتک ، اقامتک استکمالی خصوصنده بویوک براهتام ، براعتنای تام کوسترلمش اولان اسلامکرای خان ، بر مدت اوراده اقامت ایله منزه بر آتی استحضاراتی خیالیله وقت کچیرمشدی .

او ائناده « شارالمنار زاده » مورخی شیخ الاسلام ابوسعید افندی ؛ بر تقریب ایله « سلطانیه » قلعه سینه کلهرک خازاده ایله مناسبات تأسیس ایتمشدی . حتی مکلف ضیافتلر ، پارلاق استقبالر . مشعشع رسم قبوللر اجراسیله هنک و صمیمیتک تأییدینه توسل ایدلمشدی .

(نابعدی ۷۳ نجی بخینه ده)

متکاتف محیطنده ، قریمک آتشین سیسلر و بوطلوله اورتولان افق اعتلا سنده ظالم ، بولشویقلرک حرکتلرندن ایکلهین ملیت جریانیله فوران ایدن وجدانم ؛ قریمک ماضی و تاریخنه عائد مشعشع ، پارلاق آنلر یاشایان ملیتی ، قهرمانلغی حقنده بر قاچ پارچه یازمغه سائق اولدی . . اولمدهن ، ظلام موده المادان بویوک بر غیرت و تبعه یازدیغ ، تشکل ، اعتلاء ، محلال دوره لرینه تقسیم ایدرک بابلره فصللره آردیغ « مفصل قریم تاریخی » نام اثرمدن اقتباس ایتدیکم بر قاچ پارچه بی سلسله مقالات شکنده یازدرق ، قریمک ماضی واستقبالی تصویر مجبوری در . اسلامکرای خان ، صورت تعینی — . سلامکرای خان اوغلرندن اسلامکرای خان ؛ جانبک گرای خانک حکومتی آنلرنده لهیلره اسیر اولمشدی . . بواسارت حیاتی آکا بک آغیر کلشدی . . عزت نفس ، وقار ملی ، حیثیت جفیه سی تأثیریه هائله لر ، فاجعه لر ترتیب ایدن لهیلرک بک مزعج ، بک طاقشکن معامله لرندن قورتولمغه تشبث ایتمشدی . . فقط امیدلری سونمش انکسار خیاله اوغرامشدی . . ارتق زمانک ایجابانه ، طالعنک تجلیاتنه انتظار آیدی سنه اسارت حیاتی یاشامشدی . . مع مافیه سلطان مرادک عقد ایتدیکی مصالحه دنصکره اسارتدن قورتولمشدی . یانبولی قصبه سنده اقامته مأمور ایدلمشدی . بویوک برادری بهادر گرای خانک حکومتی صره سنده اکا قالاغایلیق ایتمشدی . قارداشک وفاتیله « خلیج » ده سلطانیه قلعه سنده مؤلم ، مغشی بر حیات کچیرمشدی .

ایشته بوضره ده بالطه جیلر کتخداسی تأثیریه خانلغی استحصال ایدمککله مطلع اولان دردنجی محمد کرای خان ؛ تعینی التماس ایتمشدی . . اسلامکرای ، صدراعظم جوان محمد پاشانک کندیسنه مخالفتنه بناءً ردوس اطه سینه نفی ایدلمشدی . . اطه به مواصالتک آلتش دردنجی کونی جنجی حسین افندینک نفوذیه استانبوله دعوت وحضوره قبول ایدیلهرک التفاته مظهر اولمشدی . خلعت اهدا ، قریم خانلغی توجیه ایدلدى .

اسارت حیاتنده سیاسنده بر انتقام شعله سی پارلایان اسلامکرای خان ، قورقونج ، مدهش اندیشه استقبال واستقلال ایله مضطرب بر حال کسب ایدرک قریمک عمومی آهنککى تنظیمه ، بر سعادت بر صلاح تأمینده حصر مساعی ایتمشدی . . برادرلرندن « قریمکرای » ی قالغای تعینی ، دردنجی محمد کرای خانک نورالدینی غازی کرای موقعنده ایقا ایتمشدی .

بالا خره قالغای سلطانک انفصالیله نورالدین سلطان قالغای و برادرلرندن عادلکرای سلطان نورالدین اولدی .

عرف و عادات :

قریم دو کونلری

آناطولینک قریم عادتلیرنه مشابهتی - سوز کسیمی - نشان مراسمی - نکاح - نکاح نه وقت اولور ؟ نکاحدن اولکی عادتلیر - دو کون حاضر لقلری - فراجه ، یاشماق ، آینه ، طراق ، مست یایوج - بر هفته دو کون - دو کونک صون کولری - دو کوندن صکره ...

هریکیتک بریغورت یشی واردر « تورکجه مزك اگ شموللی بو ضرب مثلی ده اثبات ایدرکه هر قومک ، هر ملتک کندینه کوره عرف و عادات و عنعناتی واردر و بو عرف و عادات

قریم اجتماعاتندن :

انواع ذوق و طریبله کذران ایدن دو کون کونلری عین زمانده دو کون صاحبلیری کونا کون مشاق و مزاحم عقلیه و نقدیه به مروض بر اقیر فقط بو مشاق و مزاحم ایکی طرفک سعادتنه منحصر و معطوف اولدیغی ایچون اولاد بالالرینک پک او قدر یوره کنی صیرلا تماز . چونکه اونده طرفینک مسعودیت مشترک لری غایه سی ، بر غایه مادی و معنوی واردر . کرچه زنیکنلرک بودبدیه و دارات ایله مترادف اثرلرینه اقتفا ایتک ضرورت و مجبوریتی قارشوسنده قالان بر قسم یچارکان ؛ عرف و عادات و عنعنات محلیه عیناً رعایت ایتش اولق کبی بیوک بر بحران مالی ایله نتیجه لئن حقیقتلر مواجهه سنده بر مدت چیرینمقدن کندیلرینی آلا مازلار لکن ؛ عرف و عادات محلیه رعایت ایدیلن و چکیلن

زحمتلرله اختیار ایدیلن
مصرفلر عنعنات ملیه به
قاریشوب کیتمشدر .
أساساً غایه وأمل اولاد
(مروت) نی کورمکدن
عبارت دکللی ؟

قریم عادتلیرنک ده
پک چوقلری آنا طولی
عاداتی آکدیرمقده در .
قریمک هر طرفنده ،
قریم تو دکلرینک میلیو -
نرندن اگ آشاغی طبقه -
سنه قدر هر فردنده
عنعنات محلیه به رعایت
محبتی واردر .

قریم قادیلرینک ملی البسه سی

قریم قادیلری کچن سنه کی انقلابه قدر بوملی البسه ایله باشلرینه شال ویا بر باش اورتوسی اورته رک دیشاری جیقارلردی کچن سنه کی انقلابدن صوکرده قریم قادیلری عائله حیاتنده بوملی البسه بی تماماً محافظه ایلشلردر . حیات اجتماعیه به اکثریت سنه بو البسه بی کیمکده در . حتی (کیف) شهرنده طوبلانان « روسیه ده کی ملیتلر فده ده رالیست قونفره سی » نه قریم دلگه سی اوله رق کیدن (عایشه خاتم اسعافووا) قونفره مذاکراتنه بوملی البسه ایله اشتراک ایتشدر .

بو محبت و عنعنوی
سائق دو کون حاضر -
لقلرینه درت بش آی
اولندن باشلامق

احتیاجی حاصل ایتمکده و طرفینی اولدقجه مهم فدا کارلقلره قاتلاندیرمقده در .

دو کون زمانلری صوگ بهارک ختامیه باشلار چونکه او وقته قدر قسم کلیسی باغچه جی و توتونجی اولان قریمیلر باغچه ایشلرینی ، توتون صایتیشلرینی بتیرمیش و قز انجیلرینی درجیب ایتش اولورلر .

دو کون موسمنک حلولیه قریمک توران عرقیه مسکون

و عنعناتندن طوغان حسنات رسیات دخی او ملتلیک کندی آرده لرند
تقسیم ایدلمش اولق صورتیه خارجه صیزدیرلماز . یعنی دیمک
ایستورزکه : ملتلیک ، قوملرک ، حرثلرک عرف و عادات و عنعناتندن
حصوله کلن نیک و بدک کرک نتایج حسنه سی و کرک مسئولیت
مادیه و معنویه سی منحصر آ او زمره به عائددر . خارجه ده کیلر
بوکا قارش یالکز سیرجی اوله رق قاله بیلیلر .

مثلا آنا طولینک بعض محللرند یاییلان و بر هفته متماًدیاً

روسیه مسلمانلرینک فعالیت ماضیه سندن :

بو غروب ۱۹۰۵ روس انقلابی متعاقب بتون روسیه مسلمانلرینک احوالی موضوع بحث ایتک و حقوق سیاسیہ لرینی توسیع ایلک مقصدیلہ روسیه نك هر طرفندن کلش دلگه لرك عقد ایلدکاری (ایکنجی بتون روسیه مسلمانلری قونگره سی) نی ارائه ایلدکده در. قونگره ۲۲ کانون ثانی سنه ۱۹۰۶ تاریخده پترسبورغده انعقاد ایلشدی. اوچنجی قونگره ایسه ینه ۱۹۰۶ سنه سی پنایری ائساننده (نیژنی نوغورود) ده انعقاد ایتشدیر.

ملیه منری احیا وادامه یه معطوف اولان اجراءات مهمه سی شایان شکراندر.

کرچه او عادات و عنعنات قدیمه میاننده بوکون ترک ایدلمسی ضروری حکمنده اولانلری ده بولنه بیلیر. فقط حسیات ملیه یی اوقشایه جق، تورکک کوکسنی قباردوب شیشیره جک درجه ده باعث افتخار و ابتهاج اولانلری ده بتون بتون اونوتمش اولمق و یا خود اونوتمش کی کورونمک ملی و عنعنوی طویغولردن تجرد ایدلمش اولدیغنه دلالت ایدر.

شورایه قدر سرد و تمهید ایلدی کمز مقدمه و مطالعاتدن مقصد من: توران عرقنک یر یر اسکی طویغولرینه، اسکی عنعنه لرینه مربوطیت قویه ایله ربط قلب ایتلرینه بوکون هیچ برمانع و محبر موجود اولمادیغنی عرقداشلمزه آکلاتمقدیر.

قریم لساننده (طوی) تعبیر اولنان دوکون بواولکانک هر طرفنده بازار کونندن باشلامق عادات قدیمه دندر. بوندن اول یعنی (طوی) باشلامازدن اول طرفین بیننده قرارلشدیرلدیغنی وجهله ارکک طرفندن مکلف تبسیلر اوردرنده متعدد نشان

شهرلرنده یر یر طاوول زورنا سسلری قولقلرده طنین انداز اولمغه باشلار.

اولقدرکه: مثلاً یکرمی اوچ بیک نفوسلی برشهر اولان واون یدی بیکی اسلام بولونان (بانچه سرای) ده برهفته ده سکز اون دوکونک بردن باشلادیغنی و عین هفته دوکون یا مق اوزره حاضرلنان دیگر دوکونچیلرکده طاوول، زورنا بولامیه رق دوکونلرینی هفته آتیه یه تعلیق ایلدکاری کورولمشدیر.

طاوولسزلق و زورناسزلقدن دوکونلرک تأخر ایتمسی ده کوستریبورکه بوراده عنعناته صبق ویک آهنگ برارتباط واردر. تفرعاتی هر نه اولورسه اولسون اساس اعتباریلہ بو عنعنه و عادتلردن بر ذوق ملی و بر حظ درونی طویماق قابل دکلدر.

(مهرخانه خاقانی) طاقی سرای ایچنده هرکون نوبت اوردینی زمانلرده خلغمزده کوریلن تهالک و تهاجمده کوستر- بیوردی که توران عرقنک؛ عنعنات قدیمه سی ادا مه و احیایه شدتله احتیاجی واردر. و بو احتیاجی لزوم مبهم درجه سنده کوردهن عسکری موزه مدیریتک عادات و عنعنات قدیمه

خلقى برای تبریک کلیه و هر کله طاولر زورنار یول هواسی چالارلر. کلنلر صوک درجه اعزاز و اکرام ایدیلیر. اوکلنه قدر هرکس طاغیلیر چالقیجیلر دخی کیدر اوکون وکیجه سکون ایلر یکر .

بازار ایرتسی کونی؛ علی الصباح چالقیجیلر کلیه ایکندی یه قدر قیز طرفنده وارکک طرفنده اویونلر و انواع ذوق و طرب ایفا ایدیلور. ایکندی وقتی قیز طرفنده کلینی پرده یه قورلر . وکلین پرده آرقه سنده پنجشنبه کونی اوکلنه قدر قالیر . اوراده آرقداشلی ایلر اکلنیر. بتون قریم شبه جزیره سنده (آغلامه کلین) تعبیر اولسان بر هوا واردرکه بو چالیر چالماز کلین و نزدنده بولنان هم سنلری یکدیگرندن آریله جتلیری وکلین بالخاصه آشیانه

پدری ترک ایده جکفی دوشونه رک آغلارلر . صالی کونی؛ هفته نک اک آغیر والذوقلی کونیدر. کلینک صالی کیجه سی باشنه چهارشنبه کیجه سی الیرینه خنار قونیلر بو مراسم ده چالنی ایلر و کونا کون دبدبه واحتشام ایلر ایفا اولونور . خنای قویانلره و آکا یاردم ایدنلره مبدول بخشش آتیلور .

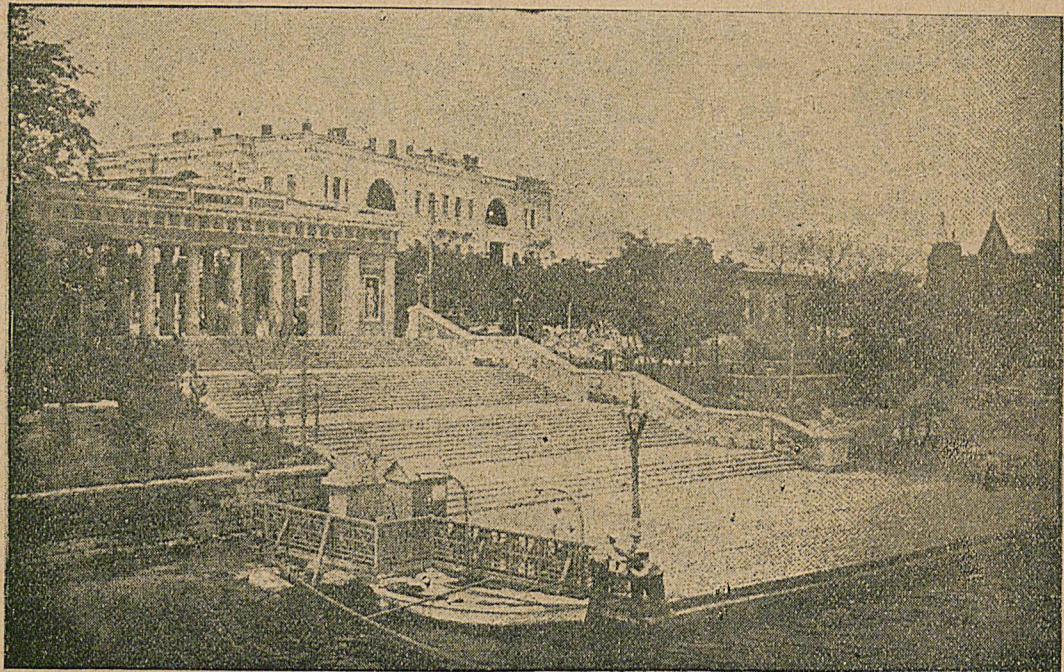
پنجشنبه کونی؛ اوکله اوزری ارکک طرفندن (قودا) تعبیر ایدیلن کلین آلیجیلر کلیه . و بونلر صوک

درجه بیوک بر حرمت و دبدبه ایلر قارشولانیر. قودالر کدکدن صوکره نکاح قیلور، قودالره مخصوص سفره لر قوریلور، طاتیلر طاغیدیلیر کل صوییلری سریلور و متعاقباً چالقیلر «جهاز هواسی» نی چالغه باشلار باشلاماز جهاز آرابه لری کدکک مراسم مظنه ایلر یوکلنیلیر ویوله قونیلور و صکره کلین آرابه سی قویه یناشیر . کلین؛ صرمه لی و ایشلمه لی نظر ربا پرده لر آره سندن کچرک دوت اتلی مکلف بر لاندونه داخل اولور، قودالر کندی آرابه لر یله اونو تعقب ایدرلر کلین آرابه سینه بر جوق بخشیشلیق مندیللر چوره لر، بوغچه لرله، چاشیرلر آلیر بو کلین آرابه سنی یا یاواسب سوار اوله رق طور درمق بابا یکتیلدکنی کوسترمک اعتیادی

هدیه لری از جمله قیز ایچون بر قاق قات البسه لک قماشلر، بولی بروجکلر و سائر لوازم تزینیه کوندریلور و هدایا مصلق صورتده یا بازار ایرتسی و یا خود پنجشنبه کیجه سی بر قاق کشی ایلر و فنارلر یا قلمق صورتیله ارسال اولونور. ارکک طرفی بو هدایای کتیره نلره انواع اکرام و شاپاش بذل ایدر.

نشان مراسمی اجرا اولندقدن صکره آرتق کندیلرینی بر رابطه معنویه ایلر یکدیگره مربوطیلن طرفین حاضر قلندرده دوام و برآن اول دوکون یا پیلمه سنه سی واقدا ایدرلر. بومدت طرفنده تصادف ایدن ایام مبارکه ارککک قیزه و قیز طرفنک ارککک هدیه لر کوندرمسی ایچون وسیله بخشادر.

سواستوپول شهری مناظرندن :

غرافسکی اسکله سی

دوکوندن بر هفته اول آغراق نامی التنده ارکک طرفندن قیز طرفنه کدکک بر جوق آغیر و متعدد البسه لک قماشلر کلیه و بومیانده فراجه یاشماق ، آینه طراق ، مست بابوج ، تللی دوواق بولونور و بونلرک بولونمسی الزمدر . چونکه عادتدر .

بازار کیجه سی هرایکی طرفنده شهر دلیقانلیلری طویلانه رق دوکونه دعوت ایدیلر جکلری یازارلر ، مدعوینک اسملرینی ثبت ایدرلر بوایش بیلر مراسم مظنه ایلر ایفا ایدیلور. اسملری ایلدیغی ائنده اویونلر ترتیب ایدیلر، شرقیلر سویله نیلیر، یمشیر جیقاریلیر. بازار کونی؛ هرایکی طرفنده (طوی) باشلار شهر ویا کوی

همه حال یاه جق اولان دلیقانلیلر ایچوندور. بوضورتله برساعتک یوله سکز ساعتده کیدلدیکی واقع اولمشدر.

حتی کلین بر شهردن بر شهره ، یاخود شهردن کویه ویا کویدن شهره کتیریلیرکن شمندوفر خطنه تصادف ایدیلورسه (بوتقه) نوبتچی قلبه سندن بر قادیکن چقه رق یولی قبادینی کوریلور ، بخشیش آلدیقه روس قاریسی دمیرلری آچار ، آرابه لرك بتون حیوانلرینک باشلری ورقلیدر و انواع مندیلهلر وچشید چشید باصمه لره مزیندر و کلن ؛ آرابه لرك دوکون آرابه لری اولدینی بولردن وباخصوص لاندونک زینت و احتشامندن آکلاشیلیر . بو منوال اوزره

بر کویه ویا بر شهردن دیکرینه کوتوریلن کلینک کیجه یاریلرنده محل مقصوده واصل اولدینی کورولمشدر .

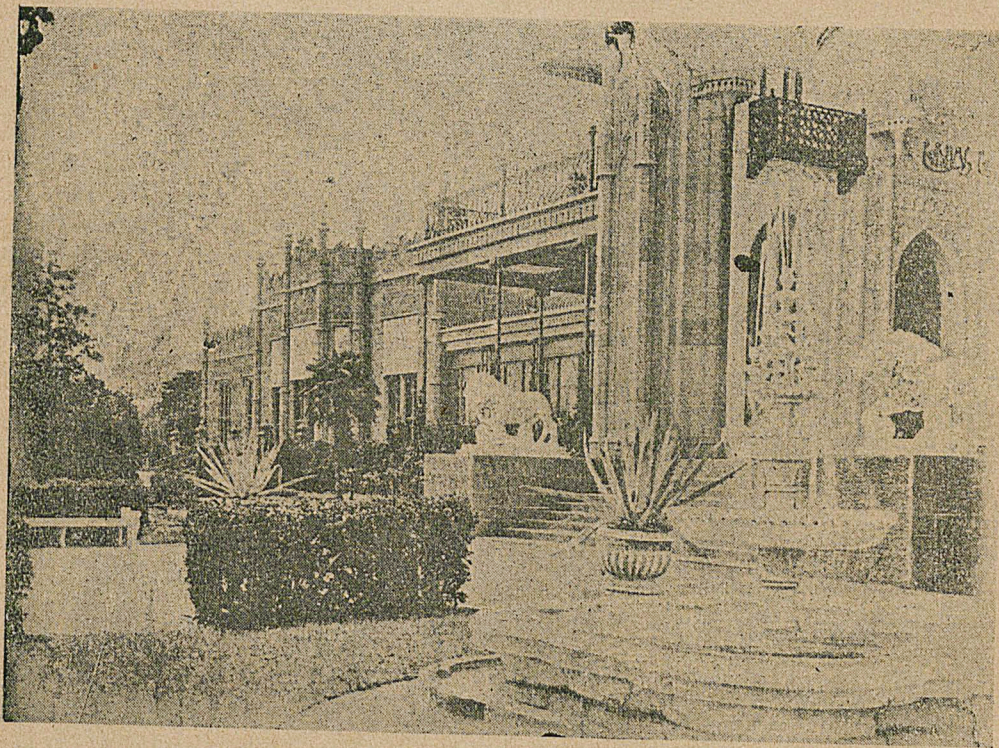
اشنای راهده چوللرده قوشولر ترتیب ایدیلیر . برنجی وایکنجی کلنلره بوغچه لره هدیه لر ویریلور ما حاصل منزل مطلوبه ایریشنجه یه قدر برچوق مراسم اجرا وکوی چو جقلرینه وارنجه یه قدر بر چوق هدایا و بخشیشلر بذل واعطا ایدیلور . بوکرچه اسرافدر. فقط دوکون صاحبک شانی و شهرتیدر. دهادوغروسی برعادت ، بر عنعنه در .

دوکون هفته سی ارکک طرفنده بیوک برشوق و ذوق ایله کچر چهارشنبه یه قدر ضیافتلر ترتیب وابدال ایدیلیر . چالغیلر

متمادیا چالار بعض کسه لرده اینجه چالغی ده بولونور . بواينجه چالغی اوچ درت کمان وقلارنت ایله بر قاق داره (دف) وبراکی بورودن عبارتدر. بوعادنا بر موسیقی طاقنی آکدیرر حتی بو طاقلر باغچه سرایک خان سرایی پارقنده هرکون آقشام اوزرلری- یاز کونلری- ملی وروس هوالری چالهرق مترهینک تذهیظ و تسیر سامعه سنه چالیشیرلر ایدی .

صده کله لم : چهارشنبه کیجه سی ارکک طرفنده دلیقانلیلر طوبلانیر یمکلر ینیلور، شربتله ایچیلور و صکره باغچه یه ، باغچه

مساعد دکل ایسه کنیش صوفیه ، مزین بر شال سربیلور واوزینه مزین براسکله قونیلور بوکویه مخصوصدر، کوکی؛ بردون و برکوملک ایله اورایه اوطورور . بوانساده اوراسی وجواری طائفه نسادن کلیاً معرادر. ایکی دلیقانلی کوکویه یک ی طرفه کچهرک اون باشدن آیاغنه قدر کیندیرلر بوضرده چالغیلر متمادیا چالار ویا نمقده اولان متعدد لامبه لرده ماعدا سکز اون چو جق کوکیک قارشوسنده آباق اوزرنده یشیل موملر و مشعله لر طوتارلر بور ذوق ملیدر کوکی کیندیرلر کدن صکره صباحه ایکی ساعت قالدیجه قدر قیزلر بر طرفده ، ارککلر بر طرفده انواع ذوق و طریقه دمکذار اولورلر. صباحه

اشبو فوطوغرافی روسیه چارلرینه عائد (آلوقا سرایی) فی ارائه ایلمکده در. روسیه چارلری واکابری قریمک (نیس) و (بیاریچ) دن دها کوزل اولان جنوب ساحلارنده بویه بر چوق سرای وکاشانه لر یاپدرمشلردی. بونفیس بنالر قریم حکومتی طرفندن دارالفنون ، ساناتوریم و سائره کی فعالیت مدنییه تخصیص اولانه جقددر.

قارشی (کوکی باشی) دنیلان شخص کوکی قویار و بر هفته مدته ولوله انداز اولان دوکون ، درنک شوضورتله مسکی الحتام اولور .

دوکوندن صکره قرق کون قدر کلین ؛ مزین البسه لرله بوللی برومچکلریه صباح و آقشام قاین پدربله قاین والده سنک النی اویمک مجبوریتده در. بوده ، عائله آره سنده وجودی الزم بولنان حسیات و محبت متقابله حرمتکارانه بی ادامه یه منعطف دینی. ادبی، اخلاقی برعادتدر، برعادت پیامبر پسندانه در.

مقاله مزك مقدمه سنده ده سويلديكمز وجهله قریم دوكونلرینی بویه جه تفصیل و بیان ایلکدن مقصد مزقارلریمزه اورالرك حیات اجتماعی و معاشرت ملیه سنه دائر بر فکر ویرمش اولق ایچوندیر .

اناطولینك پك چوق یرلرنده از جمله اسکیشهر وقونیه طرفلرنده دوكونلر بوضورتله اجرا ایلکده در . حتی بو عادتلردن برچوقلری یکی باغچه و شهرامینی طرفلرنده مقیم بولونان قریملیلر طرفندن آلان تطبیق و ایضا اولمقده در . چونکه بوبسط ایلدیکمز کبی بر عادت ملی و بر غنعه مستحسنه در . بو عادتلری یرینه کتیرمین بعض یرلر اولاییلور و بولردن زائد اولانلرینی ترك ایتمکده بر محذور یوقدر . فقط ملی و غنعنوی و حتی محلی عادات مستحسنه و مرغوبه یی محقر و غیر محق کورمک ملیت پرورلکدن پك اوزاق برکوته بینلکدر . کچنلرده شهریمیزی تشریف ایدن آوستریا ایمپراطوری شارل حضر تلرینه یکی چری بلوک باشیلری طرفندن یاییلان مراسم احترامیه و طوپ قپو سرای هایوننده مشارالیه ایمپراطوریمچه حضر تلرینه آلانورقه قهوه لر اکرام و کار قدیم چوبوقلر تقدیم ایلدک کبی صرف تورکجه ابراز ایلدیلن آثار هممانشوازی تورک غنعه سنک ، غنعه قدیمه سنک بارز برر شاهد برهانیدر .

باغچه سرایی ، چوبوقچی زاده

صفه نونی کمال

[۶۸ نجی صحیفه دن مابعد]

خصوصیه مجلسده خاززاده نك وزیر ی سفر اغا ؛ مباحثه زه نی اسلام کرایک حقوقنه انتقال ایتدیره رك :

— بحق خانلق خاززاده نكدر ، انحق قره مصطفی پاشانك غرض و خصوصیتنه بناءً بو حقندن محروم بر اقیله رق کوچك قارداشنه توجیه ایلدی . . بویوك قارداش واریکن کوچك تحت چیقماسی جنکین قانوننه تورک توره سنه ، تعاملنه مخالف اولدینی حالد اسلامکرای ؛ غریب بر جلوه یه مظهر اولدی . . لاکن نه یاپالم ، نه ایشله یلم ! . حکم ، غالبك حق قوتیکدر . دیه بیان تأسف ایتشدی . . خاززاده دخی ؛ خانلغه لیاقتی ، اداره یه قابلیتینی بیانه مسارعته :

— دین دولت اوغورنده نه بلالر چکدم ! . لهلیرالنده اسیر قالدیم . قرال ؛ موقعه ، مایتمه منسوب اولدیغم خانه ، ذی احتشام تورک خاقانه اثار حرمت کوسترمدی ، شهزاده یه لایق بر معامله جمیله کاریده بولونمادی . غی بر زندانده حبس ایتدی . و « باباک سلامتگرای ده بوکاشاده توقیف ایلشدی »

طرزنده خیانك آجی ، طالعك روح صیقچی تجلیلرینی فیصله ایشدی . ایشته لهستانده زندانك قاتل سقنی آلتنده اولوم ، فلاکت اوغولدا یان حیاتم ؛ قریمك صاف سماسی آلتنده اجرای حکومته ناظم اداری اولمقندن محروم قالدیم . . غریب طالع ! . . یوللوسوزشلی برلسانله حالنی تصویر ایتشدی . مورخ ؛ آتی طاتلی ، امیدبخش سوزلریله تأثیرلرینی ازاله یه ، تسلیه یه ، خانلغه لیاقتی ایضاحه باشلامشدی . . حتی :

— نه قدر تحف حیات ! . . . باباکزك حبس ایلدیکی زندانه آتلمکله کز مقدر ایش ، فقط بونکله پدریکزك ترین ایله حاکمیت سوردیکی تحت جلوس ایتمه کز استدلال اولونور . . طرزنده مقابله ده بولوندی ، اکا بر امیدبخش ایتدی .

بو محاوره یی متعاقب خاززاده ؛ اقامتگاهنی طولاشدیردی ، باباسنك کتبخانه سنی ، کتابلرینی سیر ایتدیردی . . خط دستیله یازیلی حافظ دیوانی مورخه اوزاتدی . . اوده تقال ایتدی . . — غائب اولان یوسف تکرار کنعان ایله کله جکدر ، غم ییم . .

مألنده کی مصراعی ایضاح ایتدی . و — پك یاقین بر استقباله خان اوله جفکزی تبشیر ایدرم . .

دیدي . مورخك تقالی ، خاززاده نك روحنی تهیززایتدی ، املی و غایه سنه توافق ایتمکله آتی تلطف ایلدی . اکا هدیه لر ، عطیه لر احسانیه قابنی قازاندی .

ردوسه صورت نفی . . . قره مصطفی پاشانك قتلندنصکره سفر آغا استانبوله کله رك اجرا ایتدیی نفوذ و تأثیرلره خانلقی اسلامکرایه توجیه موفق اولمشدی . . حالبوکه خاززاده ؛ جلوس ایتمکسزین قوردینی بنای محتشمک ییقیلدیغنی ، شعله امیدینک سوندیکی کورمک بدبختلغه دوچار اولمشدی . . چونکه بو سروده « کفه » محافظی اسلام پاشانك اوغلی ، خاندن تحریراتی حامله گمشدی . .

— اسلامکرای ردوسه تبعید اولونمادقجه مستقلانه اداره حکومت ایتک متصور دکدر . . ، مألنده کی خانك نامه سی ؛ سفر اغانك اجرا ایتدییکی تأثر و نفوذك قوتی ازاله ایتشدی . . بدبخت خاززاده ردوسه نفی ایلشدی .

امیدسز اسلامکرای پریشان ، پر حلاجان ، آغزندن مدهش آوازه تألم ، عینی تمیسات ، عینی فریاد تظلم ، عینی صیحه نومید فیزلانارق ردوسه کوندردی .

مغنیسا سلطانیدی معلملردن

م . نوری

اوپنات

حب وطن

— قریم اسارتہ ایکن —

ربم ایچیمہ صیغیہ جق شیمدی سرورم
 بیلیم نہ ایچون تا بوقدر غرق حبورم
 بر طفل ملک رو کبی عزیمدن امینم
 بر عاشق شوریدہ کبی وصلہ قریم
 مہجوریم مادر شفقت اثرمدن :
 بن اولملم اویله ایسہ بوکدرمدن
 مشتاقیم دیدہ جانانہ نہیم بن ؟ !
 قان آغلاملی دیدہ لرم بویله کیدرکن
 یوق ، یوق بی پرشوق ایدن حال صفازا
 بر بوی بہشقی وطن ، وصلت فردا
 باق بحرہ بیله کسب سکون ایلوردی
 زیرا وطنم عرض شئون ایلوردی
 دریای متحیر ہم افکارمہ طالدی
 جوش ایلورم ، حب وطن ، عقلمی آلدی
 ای لجه سنک موجه لک مثل کبوتر
 یکدیگرینہ صانکہ بودم جلوہ لر ایلر
 ای مادر مغدور سنک لطفکی کورسہم
 ای خاک مبارک یوزمی وجہنہ سورسہم
 ازہار وچنزارک ایلہ تاج مسرت
 طوتسہ باشم اوستندہ بودر شان مودت
 نسبت سنی ہر خاک المناکہ خطادر
 سندن اومولان بزلی ایچون عین وفادر
 سندن قاچان اولادک اجانبہہ صوبولدی
 امید وصالک ایلہ فریادہ قویولدی
 سوداک ایلہ مجبور خراب اولمش ایدم آہ
 وصلکہ کوکل شوق ونشاط آلمسہ ایواہ !
 تاریخی افراط تحیرلہ اوکورکن
 ہیہات ! . . . دیرم یاشلر آقار چشم ترمدن
 « پوشکین » سکا مقتون ایدی ای کنز بدایع
 طبعم کبی خسراک اولسہ نیجہ طبایع
 ارضک نہ قدر اولسہ فیوضاتی ، نعیمی
 تشکیل ایدیور باغ صفا بخش قریمی

عاشقترینک کوز یاشیدر صانکہ « اوچان صو ،
 دلبرترینک جمعیدر « حوضہ دلجو »
 لیکن بوبدایعلہ یاقیشمز اوتظلم
 افکندہ نمایان اولیور رنک تالم
 اولادک ایلہ سندہ می قربان اسارت
 حال اویله ایسہ ایتلی سک سن بزہ لغت
 نرمدہ اوبہادرلر ، اوعادلر ، اوخانلر
 جنکیز نرمدہ ، نرمدہ کرایان وجوانلر
 ایواہ جہاں مشہر ایمش آرتق ایناندم
 افسانہ دیسہ مدہ یری وار طوغریسی قاندم
 بر قوم کہ آفاق طوتہ شہرت وشانی
 لرزان ایدہ بر خیلی زمان حکمی جہانی
 یارب ! . . نہ تذکارہ سزا اولیہ می نامی ؟
 دہرک بزہ بوایتدیکی آثار وفامی ؟

بر کون بزیدہ فیض خدا کولدیرہ جکدر .
 یوقسہ بزلی تخلص املی اولدیرہ جکدر .

۱۴ تموز سنہ ۹۱۰ کوسہ نیجہ

محمد یازی

ایشانچ

باطسہ قویاش قورقہ تانار ! ہر کچہ نک طاکی بار ،
 طاک بہریرگہ کوک توبہ نک آرو یخشی صانی بار !
 پارلار آیدای ! . . اقبالز نور جالطرار ؛
 اوزمای ایندی کون طووارغہ بک ایشانچلی امید بار !
 بای بوری

ایشانچ = اعتماد .

قویاش = کونش

کچہ = کیجہ

طاک بہریرگہ = طاک بلیرمہ سنہ

آرو = } کوزل کبی مترادف کلمہ لر .
 یاخشی =

صانی = علامتی .

جالطرار = صاچار ؟

اوزمای ایندی = چوق کچمہ دن

کون طووارغہ = کون طوغمغہ .

بک ایشانچلی امید بار = بک قوی امید وار .

اى چايطىرطاو !

اى چايطىرطاو آيت سىرك آچ ماغا دەرتك
 بىكچى سىسك بويىردە بىر قىدرەتك
 سوپىر بوب چىققان كوكىركە قارىشقان بولمىقا
 طانىشىشك سىن اك اسكى بواوكسوز چورتقا
 كوپ چاشداك ، كوپ كوردك بەك چىكدەك بىكە
 سىن بىر تىلىمىز تارىخىنىك اك اولكى
 نەلر اوتدى باشكدان ، كوپ چاشكدان
 قايسى ايزلر جويولدى اق طاشكدان
 آچاچ كەسىپ طاووكدان چورتلار قورغان
 كىم نەدى سىندە بورونى ايش بويورغان
 كوز چاشكىمى باشكدان آغارغان طومان
 جازدا ، قىشدا مونسىرەب بوركورى طورغان
 باشك ، چاچك آغارغان نەكدەر كوردك
 قايدى قاينى ، قاي دەرتىن دەرتلە نىب جورىك
 قاي بولولتار قارارتب جورەكك چايدى
 قاي قوللارمان سىلندى باشكىك باخى
 طاووكنى كىم بالاطالاب چايب چىقدى
 قدرت يورگىنى كىم قىصتاب طاريرگە طىقدى
 جورەككە اوط بارمى توتونك چىقا
 نەربوبك چوقى كك كوكە نە جانك صىقا
 كون طووشدان كوچ نەتب توبەكدن ئوتىكەن
 كولگەككە قونوب كوپ چوروق طىنشاب كەتكەن
 جەيە چالقان چال آتلى ، كوك بايراقلى
 مىنىكەن آتى دولدولدى ، تىك طوياقلى
 قىلچى كوش صاواتلى ، كوش صاپلى
 باشدان آياق كىيىمى آلتون قابلى
 باطىر جىگىت ، اق سويەك « قورت آقاي » نك
 كەنجە قىزى آى بەتلى « بور طوطاي » نك
 سەوداسىدر بىلەن باشكدان سىك
 شوغا جانا ، كويەك زارلانا تەنك
 كۈننە گەنلر سىنى اوندىن ، اوتى سىندىن
 جاو اوجاننى آزالاب آيرىغان تەندىن
 او آووشوب قىلاغا قالغاسك سىرتدا
 قوطلار صاوبوب مون قالقان باشكىمان جورىندا
 طومانسىراب حاسرەتك توبەككە توتى
 قايتارمە كەن دەب كوزك جوللارنى كوتى

طارقامازمى طومانك اى چايطىرطاو

قارىب باشم جەتمىزى اوكونگە صاو .

كەكاوات

شوقى بىكەنرە

چايطىرطاو دەكى لىقتلر

چايطىرطاو = قىرىمە يوكسەك برطاغاك اسىمى . آيت = سويەك .
 ماغا = يىكا . سوپىر بوب = سىپىرلەرك . كوپ = چوق .
 ئوتدى = كچدى . قايسى = ھانكى . جويولدى = غائب اولدى .
 بورونى = اولكى . جورت = يورد . مونسىرەب = محزون
 اولەرق . بوركورى = انجە وبللى ياغىش ، ياغا ياغا طورمى .
 چاچ = صاچ . قايدى = ناصل . قاي = ھانكى . چايدى =
 ياقىدى ، جورىكك = يوردك . چايب = ياقاراق . چىقدى =
 يىقدى . قورت بورىكى = تاتارلاردان كىنايە ، يەنى تاتارلارنى .
 قىصتاب = تىزىق ايدەرك . اوط = آتش . بارمى = وارمى .
 نەرو = حىرت . كك = كەندىش . كون طووشدان = شىرقىن .
 نەتب = ايدەرك . توبەكدن ئوتىكەن = تپەكدن كچن ، آشان .
 كوپ چوروق = چوق زمانلر . طىنشاب = استراحت ايدەرك .
 جەيە چالقان = جەيە اورەرق ، بورغا = راھوان يورون . چال =
 بىاض قىر . مىنىكەن = بىندىگى . كىيىمى = البىسەسى . آق سويەك =
 آصىل . كەنجە = كورپە . آى بەتلى = مەلىقا ، آى يوزلى ،
 سوكىلى . شوغا = اوکا . جانا ، كويەك = ياتىور ، قاورىلورسن .
 كۈننە گەنلر = چىكەمەشلىر . قىصقاغىشلىر . جاو = دوشمىش .
 آووشوب = نقل مكان ايدەرك . سىرتدا = شىمالدە . مون =
 حىزن . قايتارمە گەن دەب = عودت ايدىرىدە . كوتى = بىكەنرە
 انتظار ايدىيور . صاو = صاغ .

بوكونىكى تورگىلىككە لسان تلىقىسى

۱

ھلە استىلايە اوغرامىش يىلردە صاف عىرق آرامق عبىدەر .
 حالبوكە دىنانك ھان ھىرىرى برچوق ھوملرلە آلت اوست
 اولمشدر . تاك اسىمى قىرنلردن برى ، بللى باشلى عىرقلىك
 اوطوردىنى ديارلردە ، حرب گورمەش برقارشى طوپراق
 زور گوستەرىلر . استىلا ، دوشمان برىكتلەنك يالىگىز برطوپراغە
 آياق باصماسى دەگىلدەر آلت . نەلر نەلر داھا اوکا معروضدر .
 دىمك دىيادە صاف عىرق آرامق ، برازدە بودالالقدر .
 آما ناصل صاف عىرق ؟ بوصاف عىرقىن نەمراد ايدىليور ؟
 شەبەسىز نىسلا ، جىدبىج صاف ...
 بونك ايچون ، چوق معقول گورونەن ، چوق دوغرو
 طانىلان بردستور اورتايە آتلىمىش ؛ عىرق ، تابىقى ، مىطلى
 تائىرلر ايلە آكلامق اك صاغلام يولدر . دوغروسىدە بو !
 مىطك تائىرلرى دىيىنچە ، فردك قايلدىنى ، اوبىدىنى اجتماعى
 وجدان ، اوغورندە چالىشىدىنى مەكۇرە عقلە گىلر .

کلنجه ، اوده چوق آی ایش . سزه سلاملار و مکتوبلر
کوندره مش ...

بر قریملینک آرزوسی

هوا بوزولمشدی . قارا دگیزک سیواستوبول لیمانی ایصال تدینی
برگونندی . حسین کریموف بک لیمانک الک حاکم نقطه لرینک
بیرنده کی کوشکندن ، بولوطلی افق لک غملی منظره لرینی تعقیب
ایدیوردی . ساحله هجوم ایتدیجه قولافلرده اوزون عکسلی ،
قورقونچ صدارلر حصوله کتیرن قارا دگیز ، حسین بگه بوگون
هر وقتدن گوزلر و سه ویملی گلییوردی . حسین بک بو حالیه
بوتون بودادالغالدردن ، صدالردن ، ذوقلر طویلامق ایسته بور
ظن ایدیلیردی . بونکله برابر او بوگون پک مغموم ایدی .
آغلایوردی ... اغلارکن اغلادیغنی کیمسه یه بللی اتمه زدی ...
حتی ماوی کوزلرندن صیزان یاشلرک ، آق صاقلی ئوزه رنده
غائب اولدوغنی گورمه زسه کز ؛ اونک آغلادیغنیکیلر فرقه
وارامازسکیز نجره نک کنارنده دوغرولدی . صوکر
ته میز تورک قانیله دولو دامارلری شیشمش کی گوزوکن بیاض
و بوروشوق آله یاصلاندی دیشاردن قارا ده گیز حالا
گوروله یوردی . ایشله نمش برزمانک ، یوکسک انعکاسلرینی
گوسته رن گوزلریله ، قارا کلک و ایصلاق افقلرده برشیلر آریور
ظن ایدیلر بیلیردی . اوزون مدت بو وضعیتده قالمشدی ... بر دیره
باشنی گیری به چه ویردی . خدمتچی قیز :

چای حاضر در افندم . دییوردی .

قالقدی . یتیم اوچ یاشنی یتیمش خصوصیلر روماتیزمادن
مضطرب اولدوغنی حالده حسین بک یکریمی اوچ یاشنده بر
ده لیقانی کی کورونویوردی . هم قوتلی برایمان طاشیان کواکس
هر زمان دیک دوروردی . نفیس جای بخارلریله مشبوع یلک
صالونته کیردیکی زمان سو فراده فضله اولاراق بوگون برادر
زاده سی علی بکک ده موجود اولدوغنی گوردی .

قاپودن کیره رکن هم کولومسیور هم :

— باق ایشته بویله اولمالی ... اگر کلسه ایدک ، چوق
کوجه نه نه جکتم . دییوردی .

سوفرایه هنوز اوطورمشدیکه ، همشیره سی :
بوگون ینه بگیزیکز یورولمش بو قدار ئوزوله جک
نه وار ... هم باقکیز ، علی بکک گوزلر حوادثلری وار ...
دیدي .

برشی یوق افندم . یالکیز استانبولدن کان بریسی سویله -
یوردی . تورک کیملرینک لیمانمه کله سی محق ایش . کاله

* *

فی الحقیقه حسین بکک دونیاده برتک آرزوس واری ،
اوده یکانه اولادی اولان کالی عثمانلی ضابطی قیافنده گوزمک
ایدی . اوغلانی بک چوق سه وهردی . خصوصیلر زوجه سی
غائب ایتدکدن صوکر اوغلنه اولان محبتی برقات داها آتمشدی ...
حتی برگون اوغلنه بو آرزوسنی سویله دیکی زمان چو چوق بک
چوق سه ویش یالکیز یکدیگرلرندن آیری یاشامق مجبوریتی
هر ایکسی ده متأثر اتمشدی . نهایت کال اون یاشنه باصدی .
تحصیلی کال ایچین استانبوله تیزه سنک یانه کوندریلدی .
کالک ایلک یازدی ریلدیغنی مکتب صوئوق چشمه رشیده سی ایدی ...
او بوندن باشقا متعدد مکتبلره داها دوام ایش ، فقط هر زمان
حیاتندن هیچ ممنون اولمادیغنی مکتوبلرله باباسنه بیلدیرمشدی ...
حسین بک ، همشیره سی ، آقربالری چو جغک بو حرکتندن
هیچ برمعنا چیقارامیورلر و چوق کدرله نیورلردی . عجبا
چو چوق او قومق ایسته مبورمی ایدی ... بالواسطه آدقلری
معلوماتی ده هیچ خوشه کیده جک برشکلده دکلدی ... او وقت
بو بابا ، اوغلنک استقبالی حقنده کی امیدلرندن محروم قالمق
فلاکتی دوشونویور و صوک درجه مأیوس اولویوردی . کال
برمدت صوکر بک چوق مشکلاته رشیده یی یتیمشدی ...
باباسی چو جوغک تحصیلده دوام ایدمه ممی احتمالی دوشوندو کجه ،
اونی حریسه مکتبنه ویرمک خصوصنده کی قرارنی اجراده
تردد کوسته رییوردی . نهایت برده کندی آرزوسنک نه
اولدوغنی صورولدی ... چو چوق پیاده ضابطی اولمقدن زیاده
بحریه لی اولمق ایسته یوردی . در حال چو جغک آرزوسنی یرینه
کتیریلدی ... برمدت صوکر کال هکبه لی آدا مکتبنک چالیشقان
وجسور بر طلبه سی اولمشدی . بودفعه چو چوق حقنده آلان
معلومات ، پارلاق امیدلر بسله مکه مساعد اولاجق درجه ده
آنی ایدی ... بر کون کالک بحریه لی آلیسه سیله چکدیریدی
فوطوغرافنی پوستادن آدقلری زمان بوتون عائله بایرام یامشدی .

کالدن کلن ہر مکتوب ، ہر حادثہ بواختیار پدیری سہو بخندن
جیلد بر تیوردی ... زمان زمان عائله اجتماعلرندہ کالدن واونک
مزیتلرندن ، استانبولده کی حیثیتندن بحث ایتمک اطلالتی بر مشغلہ
اولمشدی . کندیسینک تورکیا خدمتندہ عسکرلک ایتسنہ ،
خاستالغینک مانع اولدوغنی خاطر لادقیجہ تأسفہ ایچنی چکر
شیمدی اوغلنک بودنی و ملی وظیفہ یی یاپاجغنی دوشونہ رک
متسلی اولوردی .

استانبولدن کیتدکن صوکرآ آرادن دو قوز سنہ کچمشدیکہ
برکون کلاک بحریہ مکتبتندن برنجیلککہ دیپلوما آلدیغنی و (حمیدیه)
طوبجی ضابطی تعیین ایدیلدیکنی نوکرہ ندیلر . شمدی مسرتلرہ
غریق اولان عائله افرادی کالی کورمک آرزوسنہ دوشمشدی .
کال کوزلرندہ توتویوردی . ہم کوروشمہ یہ لی اوچ سنہ واردی .
بونک ایچین عائله جہ چارہ لر دوشونولمکدہ ایدی . فقط نہ قادر
یازیق کہ ؛ اوصیرادہ بردنبرہ حرب عمومی ظهور ایتیش اولادلہ
بابا آراسنہ قیزغین و آتشین بردیوار چکلمشدی . بوندن صوکرآ
بوامیدلی آیریاق دها دورت سنہ دوام ایتدی . بومدت ظرفندہ
بو زواللی بابا ہپ کوشکک پنجرہ سندن قارا دہ کیزہ باقارہ ، کلاک
یولنی بکلہ ردی . کندیسینہ اویلہ کلیوردیکہ : برکون قارادہ کیزدہ
موسقوف بایراغنی رینہ تورک بایراغنی حاکم اولاجق ، سنہ لردنبری
بکلہ دیکی بو آرزوسنہ قاووشاقدرد . اوبوفکیرینی بعض دوستلرینہ
سویلہ دیکی زمان ، ہپسی و کندیسینی خولیا پرورلککہ اتہام
ایدہ لرلردی ... بعض کیچہ لر ، قارا دہ کیزہ دالغین دالغین
باقارکن ، افقلردہ بر طاقم قارالتیلر واونلرک ٹوزہ رندہ بارلاق
بر ہلال کورورکی اولور ، قلبی آثار ، سہو نیر صوکر بردنبرہ
کندیسینہ کلنچہ ؛ او قارالتیلرک موسقوف دوناماسنہ ، ہلالکدہ
قرہ عائد اولدوغنی آکلار . اغلار و آغلاردی ... زمان کچمکچہ
بو آرزوسنک باقلاشدیغنی حس ایدہ رکی اولویوردی . روسلرک
مغلوبیتی ، اختلال ، استقلال مسئلہ لرینی ہپ کندیسینی بو آرزوسنہ
یاقلاشدیران سبیلرکی تاقی ایدہ ر و نمون اولوردی . ایشٹہ بوکون دہ
برادر زادہ سنک کتیردیکی بو حوادث حسین بکی ہر کسدن
زیادر ، بونک ایچین علاقہ دار ایدیوردی .

* *

سیواستوپول شہرندہ عثمانلی دوناماسنک کلہ جکی حوادثی
دویمادق کیمسہ قالمامشدی ... ہر کس بوگوننی صبر سزقلہ
بکلہ یوردی ... انتظار کونلرینک عددی ٹہنی اوزامشدی .
نہایت برکون ساحلار ، یالیلر ، واپورلر ، قایقلر ، خنجخاخنچ
سیرجیلرہ دولدی . قریملی قارادہ شلر تورک کیلرینی بکلہ یورلردی

ساحلہ بیریکن قالدین ارکک وچو جقدن مرکب جوشقون بر
خلق آرمہ سندہ ، مسرت و سعادت آوازہ لری یوکسلدیوردی .
بعصاً بریسی پارماغنی اوزاتیور ، افقدہ مجھول بر نقطہ کوسٹہ رییور ،
دونامانک اورادہ چیقاغنی سویلہ یور ... صوکرآ بر چوق
البر ، پارماقلر بو فکری تصدیق ایدیوردی . عجبا ناصل
کوزو کہ جک ، صوکرآ لیمانہ ناصل کیرہ جکدی . ہر کس بونی
شیمدین تخمین ایتکہ چالیشیوردی . معظم بو قالابالق آراسندہ
تہ مزہ گہ ینمش برقاچ ذات دہ بر آرایہ کشلر ، قونوشویورلزدی .
بونلر قریم حکومتی نامسنہ دونامسانی استقبالہ مأمور ہیئت
واعضالری ایدی . بونلرک آرمہ سندہ ، سیاہ قالماقلی باشنی دائما
دیک طوتان ، آیقلرندن مضطرب اولدوغنی یوروشندن آکلاشیلان
اختیار بر تورک واردیکہ ؛ کوزلرینک یاشلی اولماسیلہ نظر دقتی
جلب ایدیوردی . بو ذات حسین کریموف بک ایدی . برقاچ
دقیقہ صوکرآ بوتون کوزلر بر طرفہ توجہ ایتدی . ہر کس ایشٹہ
کلیور ، کوزو کہ دییوردی ... حقیقہ کوزو کہ شدی . بوکون
ہر زماندن زیادہ اوصلو اولان قارا دہ کیزک آغوشندہ سوزولہ
سوزولہ یاقلاشیوردی . برآز صوکرآ ، ایلک بہارک بو ساکن
وسوسلی کونندہ قریمیلرک السعادتلی دقیقہ لرینی یاشایا جقلردی .
ہر کس کولویور ، سووینیور ، .. مندیلر ، فسیر قالماقلر ممتادیا
صالانیوردی . اوصیرادہ موزیقہ دہ سیواستوپول مارشنی خزین
خزین چالمقدہ ایدی . نہایت ٹوندہ یاووز ، آرقادہ حمیدہ ،
دہا صوکرآ طور پیدولر صیرالریلہ ، خلقک آقیش طوفانی
آراسندہ لیمانہ کیردیلر ... درحال استقبال ہیئتی طاشیان صاندال
یاووزہ یاناشدی . برآز صوکرآ استقبال مراسمی دہ بیتمشدی .
شیمدی کیلرک ضابطلری بر ایکیشر ساحلہ چیقیورلردی .
اورادہ فوق العادہ بر صورتدہ اعزاز و اکرام کورویورلردی .
حسین بک معذرتی دولایسیلہ استقبال ہیئتیلہ برابر کیشمہ مش ،
ساحلہ قالمشدی . او متصل کیلردن چیقان ضابطلری تدقیق
ایدیور وسہ وکیلی اوغلی کالی آرایوردی ! .. شیمدی کال دہ
کیم بیلیر نہ قادر ہیجانندہ ایدی . او برآز صوکرآ کندیسینی ،
کورونچہ نہ قادر سہوینہ جکدی ... ٹوہت نہرہ دہ ایسہ کال دہ
شیمدی چیقار دییوردی . اوزمان اوزون بیقلی ، یاقیشیقلی بر
ضابط اولارق یانہ کلنچہ ، عجبا کندیسینی اونی طانیاییلہ جکمی
ایدی . صوکرآ طانیایرسا ، مسرتندن یرہ دوشمہ مک ایچین
کندیسینی ناصل ضبط ایدہ بیلہ جکدی ... دہا صوکرآ کوشکلرینہ
کیدہ جکلر ، اورادہ کلاک شرفہ ضیافتلر و یریلہ جک ، بوتون
اقربالری ، دوستلری اونی زیارتہ قوشا جقلردی . بونہ سعادتلی

قات قات فوقه چیقما ایسته یین خودکاملردن صاقمق، یالکیز
صاقمق دکل اونلرک تمایلاتنه سد چکمک، مانع اولمق هر
وطنپرور کنجک بورجیدر .

مقاله مزک سرلوحه سنده (انقلاب) ایله (احتراض)
کله لرخی یان یانه قویقله کنجکله باخصاصه شونی افهام ایتک
ایسته یورم ، که انقلاب، هر درلو احتراضات مقروبلرینک کالیه
نشوونما بولاجنی اک مساعد بر زمیندر . هر انقلابده بر چوق
احتراضات میدان آلمش ، بر چوق حریرصلر انقلاب جریانلرینک
اوکنه کچهرک چوق دفعه ده اونک تبدیل استقامت ایتسنه سبب
اولملر، بوضورتله رفاه وسعادت یرینه فلاکتلر وقوعه کلشدر .
بونلر ، متعارفه درجه سنده بارز حقیقتلردر ؛ بوکا اسکی ،

یکی تاریخلردن مثاللر کتیرمکه ، بیلیم ، لزوم وارمیدر ؟
یوق ، هر حالده بر قاج مثال ایله تأیید مدعا ایتک ایجاب
ایدر ؛ دینلیرسه : ایشته فرانسه انقلاب کبیری ! ایشته روسیه
انقلاب اخیریه ؟ . حق ، ایشته : که ریئسکیلر، ملیوقو فلر ایشته :
له نیلر ، تروجکیلر ! دیر بو قدرله اکتفا ایدمزر .

ای قریملی کنج قارداشلر ! ایشته کوریورسکیز وامینم ،
ای تقدیر ایدیورسکیز که احتراض ، باخصوص انقلاب زمانلرنده
یک یامان بر آتشدرد ؛ یولی ده ، یولی بی ده خراب ایدن بر آقندر
مهم ومعظم بر انقلابک ایلک قدمه سنده بولنیورسکیز امان بو
آفته ، بو آتسه سز دوشمه یکنز ! اورطه ده یارالی بر وطن ،
استبدادزده بر ملت ، یاترکن ، صندالیه قاوغاسنه فضیلت و مزیت
دعواسنه ، لاف و کذاف مسابقه سینه کیریشمه یکنز ؛ آز سوز
چوق ایش ، دستور حرکتکیز اولسون ، یکدیگریکنزه قارشی
دائما حسن نیت وصمیمیت بسله یکنز . بلاسبب سوء ظنلرده
بولنمایکنز ، بری بریکیزی اتهامده محجول اولمایکنز . ایش باشنه
کچن آرقادشلریکنزک موفقیتی ایچون اونلره ظهیر اولیکیز .

وطن نامنه ، افق استقبلده طوفان شمس حریت استقلال
ملت نامنه نفسکیزدن ، منافع شخصیه کزدن کچیکیز ، بویوله
فدا اولیکیز وطنک منافع عالییه سی دیلرسه سز برررر محواولیکیز
اولیکیز ، یالکیز اونی یاشاتیکیز .

ایشته عزیز قارداشلریم ، سزی یاقیندن طانیدیم و بوفدا کارانی
سزدن مع زیاده امید وانتظار ایتدیکم ایچوندر که سزه خطاب
ایدیور ، احتراضاته قطعیا قایلما مکزنی جاندن ، یورکدن ،
اوککیزده دیز چوکه رک توصیه ورجا ایدیورم . امینم ، که هر
تورک هر مسلمانک قلبی ده سزدن بونی بکله یور . ومن الله التوفیق .

۲۹ مایس سنه ۱۳۳۴ استانبول

عمر عرفانه

برکون ایدی . فقط عجبا نه اولمشدی ؟ ... یکریمی دقیقه دنبری
کالی بکله دیکاری حالده ، اوساحله چیقما مشدی ... عجبادونا ما
ایله برابر کله مشمیدی ؟ حالوکه بش آی اول استانبولدن
کوندر دیک مکتوبده ، حالاحیدیه ده ضابط اولدوغنی یازمیور میدی ؟
او حالده کال نیچین یوقدی ؟ ... حسین بک رنکدن رنگه کیریوردی
هیجانندن قلبی گوم گوم آییوردی ... بر آز ایلرله دی ... اطرافنه
باقیندی . اوراده ، هنوز ساحله چیقان ، حمیدیه نک سوارسی
اولدوغنی سوبله نن ذاتک یانه صوقولدی ... قپودان بو اختیاره
حرمتلی بر سالامه مقابله ایتدی . حسین بک اوغلی حقنه کی
استیضاحنه جواب ویردی :

— مع التأسف پدرا فندی . اوغلکیزی استانبولده بیراقدق .
دیدي .

حسین بک سنده له دی ... بو مع التأسف کله سنک دهشتی
قارشیسینده تیره دی . چهره سی بم بیاض اولمشدی . شیمیدی
بر هیکل کبی دورویور ، یرندن فیلامش کوزلرخی قابودانه
دیکمش ، گویا نیچین براقدیکیز نیچین کتیرمدیکیز دیمک ایسته .
یوردی . سواری یوقوندی . دوشمه مک ایچین کندیسینی زور
طوتان اختیاره برشیلر ده سوبله دی ... صوکر باشلر ثونه
دوشدی ، کوزلر یاشاردی اوزمان هرکس بر برینه :

— ٹولش ها .. واه زواللی کال ... الله رحمت ایله سین
یدیوردی .

۲۳، ۵، ۱۵ بهاء الدین توفیق

قریملی کنجکله

انقلاب — احتراض

هر انقلابی وجوده کتیرن سببلردن بری ده ، بلکه
احتراضدر . حرصی ترقی سائقلردن بری اولمق اوزره قبول
ایده بیلیرز . بو اعتبار ایله ، آز چوق هر فردده طبعاً موجود
اولان بو قوتک بر درجه یه قدر انکشافته ده مسامحه ایتلیز .
فقط هیچ بر زمان حرصک منافع عمومیه بی اخلال ، ملی فایه لری
آلت اوست ایدمک قدر یوکسه له سنه قطعیا جواز ویرمه ملیز
مثلاً تحصیل وعلم کالده ، یا خودکسب ثروت و جمع مالده حرص
اولانلر عیلاً نامق شویله طورسون ، چوق کره تشویق وترغیه
بیله لایق کورله لیدرلر ؛ زیرا بو کبی کیسه لرک نهایت جمعیت
بشریه یه نافع عضولر اولای بیلرله لری بک ممکندر . لاکن انقلاب
دورلری کبی ملتک عصیتی قبارمش ، محاکمه دن زیاده حسیانته
طولو دیزکین یول ویرمش اولدینی بحرانی ، هیجانی زمانلرده
همان اعظمی استفاده مقصدیکانه سیله اورطه یه آتیلان حریرصلردن
بو آن روحیدن بالاستفاده سیورملک ، قابلیت شخصیه لرینک

بر تورانی نك دفتر خاطر اتندن

اژدرهاندن - باطومه كيدر كن

شمندوفر طبعی برسر عتله كيدور كوزمن اوگنه حيلولت
ايدن صرتلر آرتق باكونك منظره لرني بزدن كيزله مك ايسنيوردی.
با كودن غربه طوغری تباعد ايتدجه آپشارون شبه جزيره سنك
آلچاق صرتلری تدریجاً ارتفاع پیدا ایتكده ایدی . ترن
یولینك ایکی طرفی كوز كوره بیلدیکی یرله قدر بتون سطح
ارض اوزرنده کی یشیل منزرعه لرله عادتاً یشیل قطیفه
بورومش کی برمنظره دلربا عرض ایتكده وخفیف خفیف
وزان اولمده اولان جنوب یلاری طاغلرك اتكلردن ،
وادیلرك چنارلردن طوبلادینی ازهارك قوقولرني شمندوفر
آچیق بولان پنجره لرینه سرپمكده وبوصورتله یولچیلرك روخنه
جنبت مثال قفقاسیه حقننه نشه لی طویغولر اویاندیرمده ایدی ،
قوره نه ریگی تشكیل ایتك اوزره مختلف استقامتلردن ترن
یولی نك تعقیب ایتدیکی وادی به طوغری ایرمقلرك كوپر یلری
كچركن حصوله كن كورتو ، كرك لطیف بهارك تأثیری و كرك
واغونك بشيك كبی صالامسی تأثیرله اویقویه طالان یولچیلره
اویوماملرني اخطار ، وبله ك بردها كورمك ممكن اولیه جق
اولان قفقاس قطعه سنه قدره فاطره نك احسان ایتدیکی مناظر
بدیعی قانه قانه سیر ایتلرني لسان حال ایله سویله یوردی .
مقاص یرلرنده اللرنده ماوی رنگلی امنیت بایراغی طوتان
كورچی قادیلری شمالدن كن ترنه قارشو الدینی احترامكارانه
وضعیته - عادتاً سیناماتوغراف كواكهری كبی برلظه ده كچوب
كیدیوردی .

ترنمك قطع ایتدیکی مسافه تراید ایتدیکی نسبتنده قفقاس
سلسله جبالنك ایکی طرفزده صره واری دیزبان بایروتهلری
تبدیل شكل ایدیور . كه كاملاً اورمانقلرله محاط یوكسك
تپلر ، كه اوزرنده عادتاً یاشیمش كبی بر وضعیتده قالب
آشاغیسنده كیلری دائمی تهدیدی آلتنده بولندیران قوجه مان
قیالری حاوی یاماچلر مشاهده اولیوردی .

بویه جه قطع ایتدیكمز انحصالی وادی ، قارغیلی نام محله
برقاج کیلومتره قاله قوره نه ری وادیسیله اتصال پیدا ایدرك
قوره نك مجراسنی تعقیبه باشلادی ، قارغیلی قصه به بی قربنده
قوره چانی جنوبیه طوغری بالمرور واسع براووده واقع
(آیزاویتپول) بلده سنه كلكد ، بوشهر حاز اولدینی مواهب
طبیعیه اعتباریه همان دنیله بیلیركه قفقاسیه ده یكتادری .

اووه طرفه عطف نظر ایدلده آسیابه مخصوص هر نوع
میوه یتشدیرن اشجارله مالی بفتحلر ، انواع اوزوم ویرن باغلر

وچلك بفعه لری ایله مستور ، اووه نك هر طرفی قوره نك
ایدی قوالرله سیراب برحاله بولنیور . آفاقه طوغری عطف
نكاه ایتدیكی كزده ایکی اوج بیک متره ارتفاعنده کی بوزلی
ذروه لرله بلوطلرك سطحندن سایه سرچكن طاغلر بدایع
قدرتدن نمونه اولغه سزا برر منظره مهیب عرض ایتكده دره
كنجه « آیزاویتپول » اراهه ایتدیکی مناظر طبیعیه سی آقار
صولرینك بولانی ، اعتباریه تورگستانده تاشكندده وانا طولی ده
بروسیه پك مشاهدی . روسه اووه سنی « نیلوفر » ، تاشكندی
« ام دریا » نصل اروا واسقا ایدیورسه كنجه اووه سنه ده
قوره نه ری و تفرعاتی اویله جه حیات بخش اولمده در .

كنجه معمور بربلده اولوب سكنه سنی براز كورچی
واكثرتی قفقاس توركلری تشكیل ایدرلر . اسلامله مخصوص
كامل جوامع و مكاتب موجوددر . كندیسندن آیرلی ایتسه نلیان
بومعمور ولطیف بلده بش ساعت قدر اوقات گذار اولدقن
صكره ایكنجی ترنه راكبا قفقاسه متوجهاً حرکت ایتك .

ترنم برمنوال سابق ارتفاعلرله ضیای شمسه حائل کسین
یوكسك طاغلری یارارجه سنه ایکی طرفه آتهرق قطع مسافه
ایدیور . آره صره یوكسهك قیالقلر آراسنده كوزدن نهان وكاه
سطح مستوی تشكیل ایدرك بیوك قیالرك اوزرندن كچركن
اوزاقدن یقیندن مشاهده ایدیله یلن و كوپورمش برحاله صاغه
صوله آقان ایرمقلرك اوزرندن آتلايور . كوبریدن كچدیکی
اشاده اوتدیردیکی دودوك صدالریله كاملاً اورمانقلرله محاط
بولان ایکی طرفه کی یوكسك تپلرله محاربه ایدیوردی .

تكرلرك حصوله كتیردیکی « اوغولتو » حسیله طار
وعینی زمانده حساس وادینك هوایی عادتاً تأثرندن چالقالانیور
كی اولیوردی .

بعضاً جسم جسته سیله وادی بی كاملاً سدايدن بیوك طاغلری
۴-۵ دقیقه دن فضله سورمیان جزئی برمدت طرفنده دهلوب
كجیوردی . « قاشاح » قصه سندن اعتباراً ترنمز آرتق نزول
ایدن بهار یغمورلردن طولانی بولانیق برحاله سرعتله آققده
اولان قوره نك كه ساحل یمنی و كه ساحل یسارنی تعقیباً
قطع مراحیل ایدیور . ایلرویه طوغرو نظرنی توجه ایدن
یولچی ، اوكنده تخمیناً ۵۰-۶۰ متره وسعتنده صاری رنگده
آقان قوره نه ری ایله وادینك دیگر طرفنده صره لشمش غایت
دیک صارب طاغلردن بشقه برشی كورمینجه ترنك زده دن
ونصورتله كیده جکی سؤالی كندی كندینه صوریور ، بردلو
بوکا عقل ایردیره میوردی . مابعدی وار

غ . ا .

سرعت -- انتظام -- جدیت

کتابخانه سودی

استانبول - باب عالی جاده سی نومرو : ۴۰

استانبولک الک فعال واک متشبت کتبخانه سیدر . احوال فوق العاده به رغماً خلقک احتیاجی تأمینہ خادم ہر درلو کتابلرک نشردن کری دورماز . ہر نوع یکی واسی کتابلر ایچون یکانہ مراجعتکاہدر . طشرہدن وقوع بولہجق سپارشلری سرعت ممکنہ ایلہ کوندیرر .

کتابخانہ سودینک یکی نشریاتندن :

بین الملل اصول تمثیل

ایسکآن مہاجرین

بو اثر ، اوروپا دول معظمہ سنک مستملکہ لرنده تعقیب ایستدکری اصول تمثیلک علمی ، اجتماعی ، فلسفی ، اقتصادی شکلرینی احتوا ایدیور . عموم مسائل ، اک صوک علم اجتماعی اساسلرینہ نظراً تحلیل اولونیور و مناقشہ لی ، بیطرف برحاکمہ ایلہ نتیجہ لر کوستریلیبور .

انکلیزلرک مصر لیلری ، ہند لیلری نہ صورتلہ اداره ایستدکری نہ ونہ درجہ موفق اولدق لری ، فرانسلرک عربلری تفسیخ ایستدیرمک ایچون تعقیب ایستدکری اصوللری وبالخاصہ روسیانک تورکر حقدنہ تطبیق ایستدیک تمثیل اصولنک درجہ لری صحیح و شایان امنیت بر صورتدہ آکلامق ایستہینلرک مراجعت ایدہ جکلری یکانہ اثردر .

فیاتی : ۴۰ غروشد

تورکمن شیرلری

آلمانجہدن ترجمہ ایدلش ، تورکیادہ کی تورکمنلرک حیات و معاشرتی حقدنہ جدی وثائق احتوا ایدن بو اثر ، دو قور فرایلیچ و مهندس رادلیغ نامندہ ایک متبع آلمانک اثر تالیفی در . یک قیمتی معلوماتی احتوا ایدن بومہم اثرک فیاتی ۵۰ غروش اولوب ۵۳۶ بویوک صحیفہ در .

مکمل و مفصل

آش اوستہ سی

محررہ سی : علویہ مولان خام

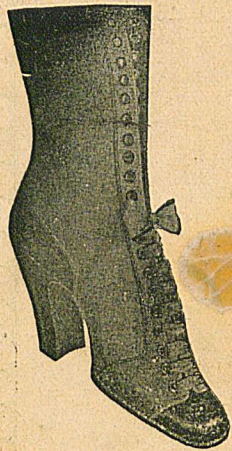
شیمدی بہ قدر نشر اولنان یمک کتابلرک اک مکملی اولوب آلاتورقہ و آلافرانغہ [۲۵۰۰] ی متجاوز یمک لرک صورت طبخ و احضارندن باحذر . فیاتی ۵۰ غروش

بارہ غروش	بارہ غروش	بارہ غروش
۵۰ سامی بک	۲۰ تاریخ ادیان	۱۰ علم سیما
۱۰ آناطولیہ طنین	۱۲ تحلیلی تاریخ اسلام	۱۰ اسرار الحروف
۱۵ معزز وطنہ	۷ ۲۰ وجیزہ لر	۷ ۲۰ اولولرلہ نصل قونوشمہ لی
۱۰ قیر منکشہ لری	۲ ۲۰ تورکجہ خطبہ لر	۶ علم نجوم و طالع
۷ ۲۰ بیانی کللر	۱۰ حورا و زورا	۸ مانیاتیزمہ و اپیتوتیزمہ معلی
۱۵ معکس خیال	۲۰ ۲۰ وجود ماغلنی	۵ او خائنک قولای یمکری
۱۵ تاریخ و مورخلر	۳ تورکجہ أداتلر	۳ صیتمہ خستہ لنی
۲۵ علم نباتات تاریخی	۵ لامارقیزم	۷ ۲۰ کبہ لک و طوغورمہ

[کتابخانہ سودی] فہرستی آرزو ایدنلرہ مجاناً تقدیم اولنور .

بکرزادہ حاجی امیر حسن تجارت خانہ سی

استانبول — باغچہ قیو برنجی وقف خان

عمومك رغبتنى قزانش اولان هر نوع صاغلام و ظریف
آیاق قابیری

فیئاتلر اھون و مقطوعدر

تلفون — استانبول : ۴۰

جفال اوغلندہ

تلفون : استانبول - ۲۳۶۹

اورخانہ مطبعہ سی

رنکلی ، رنکسز طباعتہ متعلق ہر
درلو سپارش قبول ایدر .

(اورخانہ مطبعہ سی)

طشردہ دن دخی سپارش قبول ایدر .
آنجاق سپارشك یوزدہ الیسی پشینا
کوندربلی شرطدر .

(اورخانہ مطبعہ سی)

کونی کونہ سپارشاتی اجمال ایدر .
ہر تاخر ایدن کونی ایچون یوزدہ
اونی مع المونیہ ترک ایدر .

(اورخانہ مطبعہ سی)

نک تعقیب ابتدکی غایہ آز زماندہ
چوق ایش باغی و بوسورتلہ شترلر .
بنک جلب خشنودیارینہ چالیمقدرد .

(اورخانہ مطبعہ سی)

نفاست خصوصندہ هیچ بر مطبعہ دن
کبری قالماز ، قناعت خصوصندہ رقیبی
یوقدر . طبع نفیس رنکلی ایشلرا ایچون
زنکین ادواتہ مالکدر .

(اورخانہ مطبعہ سی)

اک نفیس کتابلرک قابندہ (اورخانہ مطبعہ سی) کورورسکز .

برکرہ تجربہ کافیدر . ایش یابدیرانلردن سوریکز .

آتاغول

باقتریولوغ دوقتور عثمان شرف الدین بکک ترتیبدر .
اویوزی اوچ کوندہ فنی صورتدہ قطعاً تداوی ایدر . مطبوع
تعریفنامہ سی برابردر . باشلیجہ دپولردہ ویکی پوستہ خانہ جادہ سندہ
اہ ویردی اجزاخانہ سندہ الی غروشہ صاتیلور .

باقتریولوغ دوقتور

عثمان شراف الدین

امراض ساریہ (ورم ، فرنکی ، بل صغوقلغی الخ)
متخصصی ہر کون صباح ۱۱ بجقدن برہ قدر و آقشاملری ۴ دن
۷ بہ قدر شہراماتی قریبندہ فؤاد پاشا جادہ سی ۱۴ تلفون ۲۳۳۳

ارضروم - طربرون - اردھان باطوم - قارص

ارضروم ، طربرون ولایتلریہ قافقاسیہ دہ موجود شہر ،
قصبہ ، طاغ ، تپہ ، شوسہ ، لیان و شمندوفر خطلرینک
اک ایچہ تفرعاتی کوستر حریطہ .

باب عالی جادہ سی قناعت کتبخانہ سندہ ۲۰ غروش فیاتلہ
صاتیلمقدہ در . طشرہ ایچون ۲۵ غروشدر .

نصرالدین خوجا — منظوم حکایہ لر

کوپریلی زادہ محمد فؤاد بکک اثریدر . شمدی بہ قدر
اوقونان مشہور حکایہ لرک اک کوزلرینی نظم حالہ تحویل
و خوجانک حیاتنہ عائد غایت مفصل معلومات اعطا ویکرمی بر
قطعہ رسم ایلہ تزین ایدلشدرد . فیاتی ۳۰ طشرہ ایچون
۳۵ غروشدر . قناعت کتبخانہ سی